2009

VESTFOLD BONDELAG

NORGES BONDELAG

Årsmelding

Motto: ***«Vi får Norge til å gro»***

Årsmøteutsendinger. Fra v. bak: Anne-Kari Hedlund, Hans H.Kirkevold, Thorleif Müller, Helge Bonden, Harald Lie, Foran fra v.: Elin Røed, Kathrine Kleveland (NBK), Cathrine Stavnum og Vidar P. Andresen.

Hilsen fra lederen

For 12 år siden gjennomførte jeg kurset Bonde etter år 2000. Jeg var den gang heldigvis fast bestemt på min framtid, og har ikke angret en eneste dag. Noe mer meningsfylt enn å produsere mat kan jeg ikke tenke meg. Men tilbake til kurset. Et viktig mål da var å være konkret i forhold til hva vi kunne gjøre ut av vår egen situasjon og hvilke faktorer som var nærmest å påvirke. Landbrukspolitikk og særlig marked vektla vi i liten grad. Hvordan er det nå? Joda…å være en dyktig bonde, og ta de riktige veivalgene er kanskje viktigere enn noen gang. Men duverden hvor viktig landbrukspolitikken og markedet er for bonden nå. Og der er jo nettopp i skjæringspunktet mellom politikk og butikk at bondelaget spiller sin viktigste rolle. I Norge er landbruket en politisk næring som skal ivareta en rekke politiske mål. Mål som matproduksjon og bosetting på store og små gårder over hele landet. Gjennom mange ti-år har vi skapt en helhetlig nærings og produksjonsorientert politikk som utgjør Den norske landbruksmodellen. Hovedtrekkene i denne modellen består av jordbruksforhandlinger, markedsordninger, konsesjoner og kvoter, støtteordninger med distrikts og strukturprofil, og ikke minst et tollvern som hele verdikjeden er avhengig av.

Regjeringa har satt i gang arbeidet med ei ny landbruksmelding. Gjennom en brei prosess skal vi det neste året stake ut den framtidige kursen for Norsk landbruk. Dette arbeidet er bondelaget godt i gang med denne vinteren, og i tida framover skal dette få mye fokus. Hvilke utfordringer står vi foran, og hva vil kjernen i en ny landbrukspolitikk være? Noen stikkord blir: Økt matproduksjon – Klimautfordringer – Bioenergi – Fellesgoder. Dette kan vi forme til en visjon: ”Matsikkerhet for forbruker og optimisme for bonden” Dette blir et spennende arbeid, og her skal vi se muligheter. Ikke minst er dette en flott arena for nok en gang å sette landbruk på dagsorden, og forsterke og utvikle Den norske landbruksmodellen.

Regjeringa har også vedtatt at det skal gjennomføres en Maktutredning i matvarekjeden. Dette ønsker jeg veldig velkommen. Norge har Europas største konsentrasjon av (dagligvare) kjedemakt, og det foregår nå en knallhard kamp i foredlingsleddet. Kjedenes Egne Merke-Varer (EMV), kjedenes integrasjon bakover i matforedling, ja sågar kjedenes ønske om å ha ”sine egne” bønder er nå uttalte mål. Colonialmajor Reitan sier i skrivende stund at ”det blir den viktigste endringen i bransjen på 12 år - til forbrukernes og bøndenes beste”, naturligvis. Hvem som betaler, og hvor fortjenesten blir av, kan jeg bare tenke meg. Jeg håper virkelig det blir lagt tilstrekkelig ressurser i utredningen.

Fra landbrukets side er det helt nødvendig med samhold og lojalitet, både i politikken og butikken. Bondelaget er kanskje viktigere enn noen gang. Dette skjønner Vestfoldbonden, for oppslutningen om Bondelaget fører oss på landstoppen over aktive bønder som er medlemmer.
Avslutningsvis, en stor takk til alle medlemmer og tillitsvalgte for god aktivitet og stort engasjement for organisasjonen….sammen utgjør vi en enorm forskjell.

Hans Edvard Torp

Hans Edvard Torp, leder

Bondesangen

1. *All kultur er dyrken - først og fremst av jord;*
   Der er moderstyrken, Først bak plogen gror
   Samfunnslivet frem, Bygd og by og hjem,
   Første bonden var Hele landets far.

2. *Jord du er vår moder - Overalt ennu,*
   Skifter livets goder, Trofast bliver du.
   Ligger hvor du lå, Byder hvor du gå,
   Årvisst enn i dag - Åndens underlag

7. *Sterk som havets bølge, Norges bondestand*
   Sine fedre følge. Tro mot Gud og land.
   - Bølg til tegn derpå Blad og aks og strå.
   Bølg fra støl til strand Om vårt fedreland.

Innhold

I. Styret, utvalg og representasjon 6
II. Fylkeskontoret 10
III. Kort om landbruket i Vestfold 13
- Vestfoldlandbruket 13
- Samvirkeorganisasjonene 17

IV. Årsmøtet 2009 18
V. Fra saksbehandlingen 21
VI. Næringsutvikling - prosjektarbeid 41
VII. Organisasjonsarbeidet 43
VIII. Referansegrupper 49
- Sekretariatsbistand fra Bondelaget til samarbeidende organisasjoner 49

IX. Medlemsoversikt 55
Oversikt over lokale tillitsvalgte 56
X Meldinger fra samarbeidende organisasjoner 57
a) Bygdefolkets studieforbund 57
b) Jordvernforeningen i Vestfold 58
c) Vestfold Bygdeungdomslag 58
d) Vestfold 4H 59
e) Vestfold Forsøksring 60
f) Landbrukets HMS-tjeneste 61
g) GAFA Vestfold 62
h) Vestfold Landbrukstjenester BA 62
i) Norsk Landbruksrådgivning Østafjells 63

I. Styret, utvalg og representasjon

Æresmedlem i Vestfold Bondelag

Oppnevnt på Vestfold Bondelags årsmøte i Sandefjord 1997

Styret:

Leder:	Hans Edv. Torp, Kopstadv. 305, 3178 Våle	33 06 07 96 privat
	hanstorp@online.no	93 25 87 96 mobil
Nestleder:	Elin L. Røed, Korsgårdsv. 44,	33 05 36 34 privat
	3080 Holmestrand	92 81 83 33 mobil
	elinroed@h-nett.no	
Styremedl:	Paul Edvard Vittersø, Vittersø,	33 11 58 58 privat
	3280 Tjodalyng	98 25 03 15 mobil
	paul.edvard@vittersø.no	
	Thorleif Müller, Sannev. 8, 3140 Nøtterøy	33 38 72 16 privat
	thormu@online.no	90 56 75 44 mobil
	Cathrine Stavnum, Kleppanv. 231	33 33 72 40 privat
	3160 Stokke	41 26 71 83 mobil
	cathrine.stavnum@gmail.com	
1. vara:	Harald Lie, Sørbyv.898, 3178 Våle	90 92 91 77 mobil
	vaale.bondelag@gmail.no	
VBK-rep.:	Anne Lisbeth Fjære Aasgjelten	47 62 30 62 mobil
	jon.aasg@online.no	
VBU-rep.:	Anders Haraldstad, Opthunv.11,	92 01 90 07 mobil
	3174 Revetal	
	a_haraldstad@yahoo.no	

Utsendinger til Norges Bondelags årsmøte 2008/2009

Paul Edvard Vittersø, Tjølling
Thorleif Müller, Nøtterøy
Per Einar Hoff, Lardal

Utsendinger til Norges Bondelags årsmøte 2009/2010

Cathrine Stavnum, Stokke
Harald Lie, Våle
Elin Røed, Botne/Hillestad

Vararepresentant for Vestfold Bondelags nestleder til representantskapet i Norges Bondelag:
Paul Edvard Vittersø

Utsendinger til Vestfold Bygdekvinnelags årsmøte i 2010

Elin Røed, Holmestrand
Thorleif Müller, Nøtterøy

Utsendinger til Vestfold Bygdeungdomslags årsmøte i 2010

Cathrine Stavnum, Stokke
Paul Edvard Vittersø, Tjølling

Aksjonsutvalg:

Styret

Revisorer:

Johannes Huneide og Anne-Kari Hedlund

Oppnevninger til referansegrupper / styrer / råd:

Styret i Vestfold Forsøksring:

Paul Edvard Vittersø, Tjølling – vara: Hans Edvard Torp, Våle

Styret i Vestfold Bygdekvinnelag:

Cathrine Stavnum, Stokke – vara: Vibeke Kvalevåg, Hedrum

Styret i Vestfold Bygdeungdomslag:

Inge Myhre, Våle – vara : Harald Lie, Våle

Referansegruppe tjenesteproduksjon:

Leder: Kåre Larsen (leder og sekretær)
Ranveig Grorud, Sem
Fred Olav Bore, Sem
Arne Lindsverk, Svarstad
Lisbeth Haugan, FMLA (konsultativ)
Bjørn Vegard Norvang, FMLA (konsultativ)

Referansegruppe for grøntsektoren:

Leder: Thorleif Müller, Nøtterøy
Fredrik Bakke, Brunlanes
Egil Solheim, Sem
Gudmund Gran, Sande
Leif Thore Bjertnæs, Nøtterøy
Harald Inge Sand, Strømm
Olav Brattaas, Slagen
Martin Danielsen, Våle
Lars Arne Høgetveit, GAFA (konsultativ)
Kari Mette Holm, FMLA (konsultativt)

Referansegruppe for korn etc.:

Leder: Paul Edvard Vittersø, Tjøllling
Hans Johan Kjølsrød, Våle – vara: fra styret i frødyrkerlaget
Olav Jarle Røsholt, Lardal
Jon Erik Knotten, Ramnes
Tor Anton Hansen, Borgen Aktiemølle
Ragnar Lensberg, Sem
Jon Holmsen, Vestfold Forsøksring (konsultativ)
Jon Randby, FLMA (konsultativ)

Referansegruppe for husdyr:

Leder: Elin Røed, Holmestrand
Dagfinn Henriksen, Horten
Heidi Myhre, Våle (økologisk) Nortura
Lars Bjarne Linneflaatten, Borre
Anne Andvik, Re
Hans Martin Gran, Sande
Elisabeth Irgens Hokstad, Tjølling
Harald Wedel Jarlsberg, Re
Thrine Rastad. Sandar
Hans Kristian Heum, Nortura
Mona Olsrud, FMLA (konsultativ)

Økonomiutvalget:

Leder: Cathrine Stavnum,
Hans Jørgen Skinnes, Våle
Helge Bonden, Sande
Marit Adamsrød , Økonomiforbundet
Dag Terje Hessevik, Hedrum Regnskap
Jørn Gjone, MidtVestfold Regnskap

Grunneierutvalget:
Leder: Andreas Botne
Marit Kaupang Aspås, Tjølling
Harald Lie, Våle
Alf Akerholt, Hof
Marit Sibbern, Re
Ola Arne Hotvedt, Tønsberg

Arbeidsutvalget:
Leder og nestleder, org.sjef sekretær

Bygdefolkets Studieforbund, fylkesstyret og opplæringsansvarlig:
Vidar P. Andresen, Sandefjord – vara: Solveig Haugan Jonsen, Vivestad

Distriktsutvalget for HV-03:
Per Asbjørn Andvik, Ramnes

Norges Bondelag s representantskap:
Hans Edvard Torp, Våle

Regiongruppen for Landbrukets HMS-tjeneste:
Per Asbjørn Andvik, Ramnes
Vidar P. Andresen, Sandefjord

Diverse:
Leder, nestleder og ansatte har vært engasjert i flere utvalg og prosjekter

II. Fylkeskontoret

Kontoret er lokalisert til Grønt Fagsenter, Gjennestadtunet på Gjennestad Gartnerskole. De som har ansatte på Grønt Fagsenter er:

GAFA
Vestfold Forsøksring
Viken Skog
Grønn Partner AS
Vestfold Landbrukstjenester
Norsk Landbruksrådgivning Østafjells
Veksthusringen
MidtVestfold Regnskap BA
Bygdefolkets Studieforbund
Vestfold Nei til EU
Vestfold Bondelag

Kontoret er fylkeskontor for Norges Bondelag / Bondelagets Servicekontor AS.
Kontoret har serviceoppgaver for:

Vestfold Bondelag
Bygdefolkets studieforbund
Jordvernforeningen i Vestfold
Prosjekter
Vestfold Landbruksselskap
Adressen er: Vestfold Bondelag, Gjennestadtunet 85, 3160 Stokke
Telefon 33 36 32 00, faks 33 36 32 01 E-post vestfold@bondelaget.no

Kontoret har videre samarbeidsavtale om sekretariatsbistand / bruk av lokaliteter for:

Vestfold Bygdekvinnelag
Vestfold Bygdeungdomslag
Landbrukets Brevskole
Vestfold Nei til EU

Ansatte på kontoret pr. 31.12.2009.

Organisasjonssjef	Vidar P. Andresen
Rådgiver:	Solveig Haugan Jonsen *(80% stilling)*
Sekretær	Anveig E. Nybø *(80% stilling)*
Daglig leder BSF	Elisabeth Larsen *(timebasis)*

Solveig Haugan Jonsen sluttet 31.12.2009. Amund Kind begynner 1.2.2010 som rådgiver i 100% stilling.

Fra v.: Elisabeth Larsen, Vidar P. Andresen, Anveig Nybø, Kåre Larsen, Solveig Haugan Jonsen.

Omfang av aktiviteter

Møterommene på kontoret har vært i bruk 181 ganger til møter og kurs av organisasjonene/ forsøksringene tilknyttet Grønt Fagsenter på Gjennestadtunet.

Ansatte har deltatt på 20 seminarer/møter utenfor kontoret med overnatting og 141 dag-/kveldsmøter og kurs. Kontoret har sekretariatsoppgaver for andre organisasjoner som har medført en del møter i og utenfor kontoret. Oppgavene ses i sammenheng med Bondelagets arbeid og mål.
Kontoret er også engasjert i prosjekter og prosesser som er tilknyttet landbruket, videre er det lagt ned mye arbeid i utvikling og vedlikehold av www.grontfagsenter.no.
Nytt for 2009 er at Vestfold Bondelag har egen organisasjonshjemmeside knyttet til www.bondelaget.no her konsentrer vi oss om rene organisasjonssaker, adresselister for styret, utvalg og lokallag.

Medarbeidere innleid på timebasis i arbeidsåret

Kåre Larsen	Tjenesteproduksjon, ref.gr. husdyr og regnskap
Kjartan Sjulstad	Forprosjekt (utmarksressurser)
Ivar Sørby	Biogassprosjekt

Samarbeidsadvokater, nevn og adresser

Advokatene Foyn & Landmark AS v/avd. Ståle Landmark)
Besøksadresse: Olavsgt. 2, Larvik
Postadresse: Postboks 35, 3251 Larvik
Telefon: 33 13 56 90
Telefax: 33 18 52 20

Advokatene Haraldsen, Bydal & Søby v/avd. Ole Søby
Besøksadresse: Storgaten 39, Tønsberg
Postadresse: Postboks 625, 3101 Tønsberg
Telefon: 33 35 82 00
Telefax: 33 35 82 10

Rabattavtale med TESS- Skagerrak. Avtalen og adresser

Avtalen ble inngått med bakgrunn i vedtak i arbeidsutvalg og styre.
Rabattene varierer etter produkt. Rabatten oppnås også ved avdelingen i Holmestrand.
Ved første gangs handel er det viktig å ha med seg sitt organisasjons / foretaksnummer slik at en blir registrert for kredittkjøp.

Betalingsbetingelser:
Kontant ved vareavhenting i butikk, eller pr.30 dager netto ved fakturering. Den enkelte gårdbruker faktureres direkte etter kundeopprettelse. Det skal ikke belastes fakturagebyr til medlemmer av Vestfold Bondelag når fakturaens pålydende er over kr. 300,-, eks. moms. (samlefaktura kan avtales lokalt)

Annet vedrørende avtalen:

- Retur må alltid avtales med saksbehandler i Tess-butikk.
- Avtalen dekkes av Tess-gruppens system for kvalitetssikring.

Avtalen gjelder:

Tess Skagerrak A/S
Kjelleveien 21
Postboks 2025
3103 Tønsberg.

Tess Avd. Horten
Bankløkka 7
Postboks 467
3193 Horten

Tess Holmestrand
Bjergestr.7
3080 Holmestrand

Tess avd. Sandefjord
Moveien 53
Postboks 203
3215 Sandefjord

Tess Avd. Larvik
Elveveien 12.b
Postboks 2105
3262 Larvik

Avtalen kan sies opp med 3 måneders varsel. Partene vil møtes en gang pr år for gjennomgang av avtalen. Tess forbeholder seg retten til eventuelt å forandre rabattsatsene. Ved evt forandringer skal melding gis om dette.

III. Kort om landbruket i Vestfold

Fylkesmannen i Vestfold, landbruksavdelingen

Telefon 33 37 10 00
Telefaks 33 37 11 35
E-post: postfmve@fmve.no
www.fylkesmannen.no/vestfold

Postadresse
Postboks 2076
3103 Tønsberg

Besøksadresse
Statens Park – Bygg I
Anton Jenssensgt. 4

Dette er ikke en komplett orientering om avdelingens arbeid, men noen utvalgte tema og statistikk som vi tror vil være av interesse. Fylkesmannen har en rolle i å formidle og gjennomføre vedtatt landbrukspolitikk ut i fylket, men også å fange opp og formidle signaler tilbake til nasjonale landbruksmyndigheter. Samarbeidet med næringsorgansisjonene er derfor viktig.

Arealforvaltning

Vern om dyrka og dyrkbar jord er en av våre viktigste oppgaver. Etter et år med stort fokus på globalt ansvar, så er det viktig å verdsette jordressursene i Vestfold, også med hensyn til å mette jordens befolkning. Vår gode vanntilgang sammenliknet med andre deler av verden, kan vise seg å bli svært verdifull for matproduksjonen framover. Figuren nedenfor viser en positiv nedgang i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, men vi har ikke nådd halveringsmålet ennå.

Fylkeslandbruksstyret ble, etter 54 års virke, lagt ned, fra 1. januar 2010. Fylkesmannen overtar styrets oppgaver innen klagebehandling, innsigelsesmyndigheten på landbruksområdet og enkelte saker med vedtaksmyndighet. Regjeringen ønsker å bidra til å styrke folkevalgte organers engasjement i landbrukspolitikken og fylkeskommunene overtar fylkeslandbruksstyrenes derfor oppgaver knyttet til uttalelsesrett i landbrukspolitiske saker,

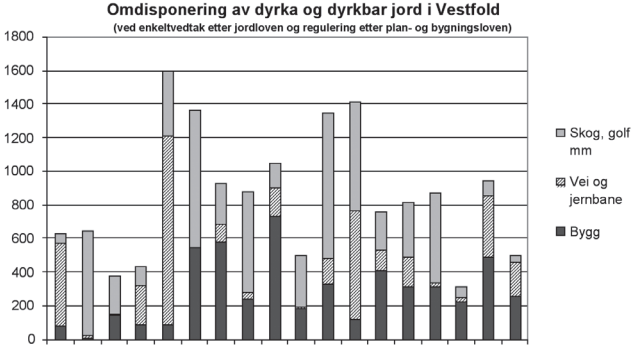

Kilde: Innsamlet data fra kommunene til og med 2004 og SSB (KOSTRA) fra 2005.

og får mulighet til å gi innspill til det årlige jordbruksoppgjøret. I dette ligger også at fylkeskommunene gjennom sin rolle som regional planmyndighet kan følge opp nasjonale landbrukspolitiske målsettinger på arealområdet, herunder jordvern.

Næringsutvikling

Fylkesmannens og Innovasjon Norges arbeid er forankret i Regional plan for landbruksrelatert næringsutvikling (RS). Planen utarbeides i samarbeid med næringsorganisasjonene, fylkeskommunen og kommunene og skal rulleres på nytt i år. Fra 2010 er ansvaret for ikke truede arter av fisk og vilt overført fra Fylkesmannen til Fylkeskommunen. Fylkeskommunen får også styrket sin landbruksaktørrolle ved en tildeling på kr 600.000 i kompetansemidler til bruk innen rekruttering, likestilling og kompetanseheving i landbruket.

Strukturendringene i landbruket fortsetter. Figuren nedenfor viser nesten halvering i antall foretak de siste ti årene samtidig som produksjonsvolumet holder seg godt oppe og til dels øker. Vi ser imidlertid en tendens til at utviklingen går noe saktere de siste par årene.

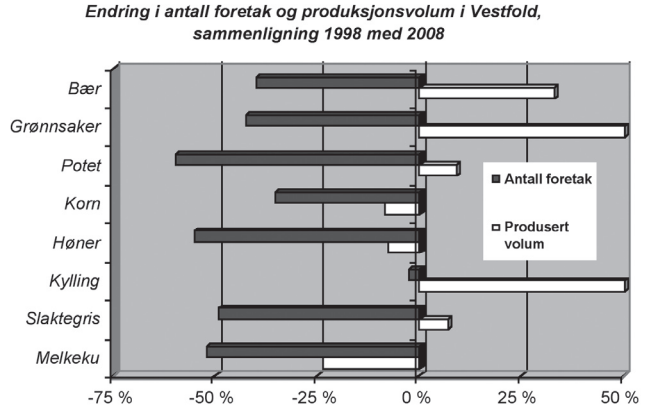

Kilde: Staten landbruksforvaltning – søknad om produksjonstilskudd

Vestfold ble i fjor valgt til foregangsfylke for økologisk grønnsaksproduksjon. Det var vel også naturlig da 1/3 av det økologisk grønnsaksarealet ligger i Vestfold. Prosjektlederen er ansatt hos Fylkesmannen og er samtidig matansvarlig i fylket. Det gir et godt utgangspunkt for å jobbe i hele kjeden fra jord til bord og erfaringsoverføring mellom økologisk og konvensjonell produksjon og omsetning. Det var en liten nedgang i det økologiske arealet i fjor, men det vil endre seg i år da karensarealene i fylket er svært store, også sett i nasjonal sammenheng. Det var 10331 dekar i karens i fjor (arealer under omlegging), mens det økologiske arealet var 16015 dekar. Dette er nok i stor grad et resultat av en samlet offensiv fra enkelte kommuner, lokale bondelag og landbruksrådgivingen (Re-modellen).

Vestfold bondelags biogassprosjekt finansiert fra Statens landbruksforvaltning er et fint initiativ med nasjonal interesse. Den gode integreringen i det store 12-kommuneprosjektet er forbilledlig, og Fylkesmannen har store forventninger til prosjektet.

I 2009 har Fylkesmannen innvilget 29 saker for BU-tilskudd (utrednings- og tilretteleggingsmidler); totalt kostnad for sakene er ca 9,7 mill. kr. Totalt innvilget tilskudd er 2,91 mill, dvs ca 30 % tilskuddsandel (som normalt). Vestfold bondelag har fått tilskudd til tre saker: Utmarksbasert næringsutvikling, Forstudie industrielt biogassanlegg og Styrket samarbeid gir økt utvikling-opplevelsesnæringer; totalt 404 000 kr i tilskudd.

Avlingene var dårlige i 2009 og vi har ca 70 erstatningssaker for avlingssvikt. Det er dessverre mange som sliter økonomisk også i husdyrproduksjoner. Flere uttrykker bekymring for rekrutteringen i landbruket.

Miljø og kulturlandskap

Det er utarbeidet og vedtatt tiltaksplaner for de utvalgte vassdragene som er med i første gruppe i EUs vannrammedirektiv. For Vestfold gjelder det Lågen med sidevassdrag. Bakterieinnholdet i vannet er den viktigste begrensende faktoren for vannkvaliteten. Det viser seg at når det ryddes opp i spredte avløp og renseanlegg, så er også målsettingen for fosforinnhold i vannet langt på vei oppnådd. Det er likevel vedtatt høye mål for reduksjon av avrenning fra landbruket. Det gjelder særlig for nedslagsfeltet til Goksjø.

Erfaringen så langt er at landbruket har vært forholdsvis lite aktive og lite involvert i tiltaksplanene – det gjelder på alle nivåer fra departementet til det lokale bondelag. Når resten av vassdragene skal karakteriseres og tiltaksplanlegges innen 2015, så er det viktig for landbruket å involvere seg mer for å lage realistiske og balanserte planer da tiltakene kan få store konsekvenser for landbruket. Restriksjoner i forhold til jordarbeiding er særlig aktuelt.

Skjærgården øst for Nøtterøy og Tjøme er pekt ut som et nasjonal utvalgt kulturlandskap. Det lages forvaltningsplaner og tiltaksplaner for dette området, og det følger noe ekstra midler med.

Skogbruk

Finanskrisen i slutten av 2008 og deler av 2009 preget aktiviteten og viljen til det å investere i skogen. Avvirkningen gikk ned med ca 20 % i forhold til de to seneste åra, og investeringene i ungskogen ble lavere i 2009 enn ønskelig. Utsatte skogplanter gikk imidlertid opp som naturlig er etter to år med svært gode avvirkningstall. Aktiviteten på bioenergisiden er økende. I 2009 ble det bevilget øremerkede midler, krisepakkemidler, for å støtte produksjonen av flis fra skogsvirke. Denne ordningen blir videreført også i 2010.

Avsetningsmulighetene for flisa har vært skranken for noen storstilt satsing på flisproduksjon i Vestfold. Som følge av flistilskudds-ordningen valgte Viken skog på slutten av året å åpne for flisproduksjon i hele Vestfold.

Aktivitetsnivået i Vestfoldskogbruket tok seg godt opp mot slutten av 2009. Tømmerprisene økte betydelig og vedomsetningen tok helt av i en kald desember. Utsiktene for skogbruket i Vestfold er betydelig lysere ved inngangen til 2010 enn de var for bare ett år siden.

Noen tall om landbruket i Vestfold

Kilde: Statens Landbruksforvaltning - produksjonstilskudd i landbruket

Dyr	**31.07.2008**		**31.07.2009**	
	Antall foretak	**Antall dyr**	**Antall foretak**	**Antall dyr**
Melkekuer	89	2652	88	2529
Ammekuer i spesialisert kjøttprod.	137	2616	126	2591
Avlspurker	90	3348	83	3451
Slaktegriser på telledato	136	32983	139	38402
Søyer ett år og eldre	99	2754	114	3648
Verpehøner	48	149014	52	152794
Slaktekyllinger på telledato	24	670387	20	490101

Arealfordeling	**31.07.2008**		**31.07.2009**	
	Antall foretak	**Dekar/dyr**	**Antall foretak**	**Dekar/dyr**
Fulldyrka jord til slått og beite	611	66808	629	67286
Øvrige forvekster		11927		12169
Poteter	172	17146	168	16876
Hvete	848	110578	759	101879
Høsthvete	415	43957	333	31191
Rug og rughvete	251	24063	289	25974
Bygg	519	42671	572	51836
Havre	601	46728	621	54204
Oljevekster	113	8438	98	8072
Erter og bønner til konserves	73	6598	46	4305
Engfrø og annet frø til modning	152	13137	178	19347
Frukt		1260		1515
Bær		2937		2006
Grønnsaker på friland	137	13275	124	12719
Totalt areal		411294		411833
Gjennomsnittlig areal daa pr foretak		255		258
Antall søkere om prod. tilskudd	1616		1598	
Økologisk produksjon (også inkludert i tallene ovenfor)				
Økologisk korn til modning	36	3551	41	4133
Økologisk potet, grønnsaker, bær	ca 25	1236	ca 25	1103
Økologisk innmarksbeite	25	1107	26	918
Økologisk grønngjødsling	10	483	12	285
Annet økologisk drevet areal	61	9745	63	9631
Totalt økologisk areal		16122		16070
Andel økologisk areal av totalareal		3,9 %		3,9 %
Økologiske melkekyr	12	296	13	331
Økologiske ammekyr	19	327	15	327
Økologiske avlsgriser	2	84	4	141

Ytterligere informasjon kan hentes på Statens Landbruksforvaltnings (SLF) hjemmeside http://www.slf.dep.no, under "produksjonstilskudd" og "statistikk".

Samvirkeorganisasjonene:

NORTURA

Besøksadresse:	Ås, Sem
Postadresse:	Postboks 2009, 3103 Tønsberg
E-post:	fs.firmapost@gilde.no
Telefon:	33358600
Telefaks:	33358601

NORTURA på Revetal

Adresse:	Postboks 68, 3164 Revetal
Telefon:	33068010

TINE MEIERIET ØST BA, SEM

Besøksadresse: Ås, Sem

Postadresse:	Postboks 114, 3170 Sem
Telefon:	33308300

Hovedkontor Oslo

Besøksadresse:	Bedriftsveien 7, 0950 Oslo
E-post:	firmapost.tmo@tine.no
Telefon:	22899000
Telefaks:	22899001

FELLESKJØPET AGRI BA (VESTFOLD)

Tønsberg

Besøksadresse:	Avd Barkåker, Virgenesvei 4, 3157 Barkåker
Telefon:	81500333
Telefaks:	33334605
Kundetjeneste:	80080099 (gratis grønt nummer)

Larvik

Besøksadresse:	Postboks 1204, Øya, 3254 Larvik
Telefon:	33164350

Hovedkontor Oslo

Adresse:	Akersgt. 45, Postboks 469, Sentrum, 0105 Oslo
Telefon:	22861000

IV. Årsmøtet 2009

Årsmøtet ble avholdt 19.mars 2009 på Gjennestad Gartnerskole. Leder Hans Edvard Torp ønsket årsmøtedelegater, gjester og æresmedlem Hroar Kværne velkommen. Avdøde æresmedlem Karl Einar Teien ble minnet med ett minutts stillhet og minneord. Leder ga så ordet til møteleder Per Asbjørn Andvik.

EMIL-prisen 2009

Bonde og tredreier Vidar Flåteteigen ble tildelt årets EMIL-pris. Fra sitt verksted i Hornstua i Ramnes lages og selges de vakreste og mest formfullendte dreide produkter som fat og "glass" alt i lautre fra Vestfold. Vidar Flåteteigen er en flott representant for Vestfoldlandbruket med sin evne til å formidle godene ved å ha eget vårt eget landbruk og hva "avfall" fra skogsdrift kan gi.

Vidar Flåteteigen får årets EMIL-pris av leder Hans Edvard Torp.

Leders tale

Leder Hans Edvard Torp innledet talen med å snakke om omdømme og hvor viktig et godt og etterrettelig omdømme var for norsk matproduksjon og for norske bønder. For å kunne beholde et godt omdømme er det viktig at vår yrkesgruppe kan dokumentere kvaliteten i arbeidet gjennom hele produksjonen fra de første forberedelser og fram til levert vare. KSL er et viktig redskap under hele produksjonsprosessen.

Politisk fotarbeid og bred kontaktflate er et svært viktig arbeid i organisasjonen både blant tillitsvalgte og ansatte. Dette arbeidet bereder grunnen for et jordbruk med matproduksjon i det omfagnet vi har. Uten en bred forståelse og aksept for nasjonal matproduksjon og spredt bosetting over hele landet.

Den globale finanskrisen har vi også merket i Norge, selv om vi slapp de store krisene her i landet minner den oss om at matproduksjon er viktig. Forbruket i befolkningen sank og billigere produkter ble valgt når innkjøp av mat og andre varer ble gjort. I tillegg til finanskrisen står vi også foran andre store utfordringer som problemene knyttet til miljø og klima. Mange er utsatt for sult pga tørke, oversvømmelser, uvær osv. Matproduksjonen må økes for å mette verdens økende befolkning

Landbruk på dagsorden var Bondelagets hovedfokus i inneværende arbeidsår. Hovedbudskapet er: Retten til nasjonal matproduksjon, sikre mat til egen befolkning er et politisk ansvar og landbruket gir verdiskaping og sysselsetting over hele landet.

Vi mener det er helt avgjørende å sikre at politikerne på alle nivåer har hjerte for og kunnskap om norsk landbruk. Dette er viktig foran årets jordbruksforhandlinger. Grøftetilskudd bør innføres igjen slik at grøfting blir stimulert. Grøfting bedrer klima, miljø, sikrer matforsyning og virker som sysselsettingstiltak/motkonjunkturtiltak. Vi må også slutte å bygge ned dyrkbar mark. Jorda må vernes om og brukes til matproduksjon.

Mat er ikke som spiker – kommer ikke ut at et høl i veggen. Matproduksjon vil alltid være framtidsretta avsluttet leder Hans Edvard Torp.

Aktuelle saker – hva gjør vi ved jordbruksforhandlingene til året? v/styremedlem i Norges Bondelag Tor Inge Eidesen.

Eidesen hilste til årsmøtet fra Norges Bondelag. Han tok for seg situasjonen foran årets jordbruksavtaleforhandlinger, aksjonsberedskap og høstens stortingsvalg. Spesielt viktig i år med Stortingsvalg og kanskje ny regjering med andre mål og kriterier for sin landbrukspolitikk, enn den vi har nå. Årets hovedsatsning fra Norges Bondelag er Landbruk på dagsorden. Det er arbeidsredskapet Bondelaget skal bruke fram mot valget. Her må alle delta og arbeide mot samme mål avsluttet Eidesen.

Rett til egen matproduksjon v/ leder i Utviklingsfondet Arvid Solheim

Solheim snakket om solidaritet i praksis og retten til egen matproduksjon. Å gi den enkelte rett til å produsere egen mat i det landet de bor er viktig i arbeidet mot sult og armod. Det å sette enkeltmennesker og fattige land i stand til å kunne dyrke mat til egen befolkning er solidaritet, sa Solheim. Men matproduksjon trenger både agronomisk kunnskap, økonomi til innkjøp av driftsmidler og sikkerhet for transport og levering av varene. Han oppfordret oss til å tenke solidaritet og være bevisste mht hvordan vi handler og på hvilken måte økonomi og fordeling ikke deles ut rettferdig i verden. Vi må få frem budskapet om at rett til egen matproduksjon skal gjelde alle.

Nestleder Elin Røed

Nestleder tok for seg arbeidet med prinsipprogrammet til Norges Bondelag. Årsmøtet ble oppfordret til å komme med innspill til programmet.

Vervepremie 2009

Styremedlem Inge Myhre delte ut årets vervepremie til Sande Landbrukslag og Sem Bondelag for godt utført vervearbeid. Det er antallet nyinnmeldte i forhold til lokallagets størrelse som teller mest i vurderingen. Begge lagene hadde fått 16 nye medlemmer. Vervearbeidet er grunnlaget i organisasjonen sa Inge Myhre under tildelingen.

Årets vervepremie er tildelt Sande Landbrukslag v/Ann Britt Bonden og Sem Bondelag v/Espen Røraas i midten Inge Myhre fra fylkesstyret.

Årsmelding og regnskap for 2008

Org.sjef Vidar P. Andresen gikk igjennom Vestfold Bondelags regnskap og revisors melding for 2008. Årsmeldingen ble gjennomgått under leders årsmøtetale.

Budsjett og arbeidsplan 2009

Org.sjef Vidar P. Andresen gikk gjennom arbeidsplan og budsjett. Rammen for fylkeslagets arbeid er gitt av Norges Bondelags prinsipprogram, jordbruksforhandlingene og virksomhetsplan for Norges Bondelag.

Valg

Leder av valgnemnda Per Einar Hoff redegjorde for valgkomiteens arbeid og la fram valgkomiteens innstilling. Valget ble ledet av møtelederen.

Hans Edvard Torp, Våle ble gjenvalgt som leder og Elin Røed Botne/Hillestad som nestleder i fylkesstyret. Med seg i styret fikk de Cathrine Stavnum, Stokke, Paul Edvard Vittersø, Tjølling, Thorleif Müller, Nøtterøy og som 1.vara Harald Lie. Øvrige varamedlemmer er Vibeke Kvalevåg, Hedrum og Anne B. Bonden, Sande.

Etter hilsninger fra VBK og VBU avsluttet Hans Edvard Torp med å takke de som gikk ut av styret og ansatte på kontoret. Han takket også for ny tillit samtidig som han ønsket alle vel hjem.

Naturbruk tar Melsoms tradisjoner videre

- Landbruksskolen!
Sier folk. Og mener Melsom videregående skole.

I hvert fall er det mange som fortsatt kaller skolen for landbruksskolen. Noe rett har de. Tradisjoner som har gjort skolen til utdanningssted for mang en fersk agronom, er dypt forankret.
Skolereformen i 1994 omdefinerte Melsom til videregående skole. Landbruk ble erstattet med Naturbruk.

Læreplaner og kompetansemål i utdanningsprogrammet Naturbruk tar fortsatt vare på tradisjonene. På Melsom møtes dyr og mennesker. Det sås, plantes og høstes. Naturforvaltning, økologi og miljøtenkning har sentral plass i undervisningen.
Vår satsing på hest har gitt positiv elevutvikling. Fra høsten 2010 lanseres nye fordypninger, Hund og Landbruksmekanikk. Det er gledelig å registrere interesse og forespørsler fra hele landet!

Det skjer mye positivt på Melsom. Nye undervisningsfasiliteter vil stå ferdig høsten 2010. Det arbeides med nye planer for å legge til rette for moderne undervisningsarenaer der elever kan tilegne seg kompetanse som næringen etterspør. Det forutsetter god dialog med næringen. Vi føler at vi har det; og det vil vi bygge videre på.

Melsom er inne i en bærekraftig utvikling.
Skolen er så absolutt videregående!

Melsom vgs. er en livskraftig og økologisk skole preget av raushet, fellesskap og unik kompetanse.
(Skolens visjon)

Melsomvikveien 180, 3159 Melsomvik
Tlf.: 33 36 39 00. E-post: melsom.vgs@vfk.no
Hjemmeside: mvs.vfk.no

Melsom vgs.

V. Fra saksbehandlingen

Det har vært avholdt 11 styremøter i arbeidsåret hvorav ett i forbindelse med Landbrukstreff på Sundvollen hotell i slutten av oktober. Arbeidsutvalget har hatt møter foran de fleste styremøtene. Styret behandlet 94 saker i 2009, samt avgitt flere høringsuttalelser.

Høring om allmenngjøring av overenskomst for jordbruks- og gartnerinæringa

Vestfold Bondelag viser til tidligere uttalelser fra NB hvor en foreslår å allmenngjøre tariffen når overgangsordningene ble opphevet.

Vestfold Bondelag støtter mindretallets syn i tariffnemnda på §§ 5 og 6 1 ste ledd i forslag til forskrift.

Det er ikke vanlig i Vestfold at arbeidsgiver dekker utgifter til reise kost og losji obligatorisk.

Vi forventer videre at det blir forsøkt en samordning vedr. uttalelsene fra "landbruket" i regi av eller i forståelse med LA.

Ellers var det hyggelig oppslag i Nationen lørdag med tittel:
Landbruket har ufortjent dårlig rykte
Tariffnemnda vedtok å allmenngjøre "minstelønnssatser" fra 1.1.2010

Høringsuttalelse Vestfold: Kjøring med brede maskiner på offentlig veg

Vestfold Bondelag uttalte til Norges Bondelag at de i all hovedsak er enig med arbeidsgruppens mindretall i deres forslag til vedtak. Vestfold Bondelag synes Norges Bondelag har gjort en god jobb med denne saken. Vi er av den oppfatning at mindretallet i arbeidsgruppen har jobbet hardt for at forslag til vedtak lyder slik det gjør.

Vestfold Bondelag ønsker å presisere følgende:

- Den foreslåtte hastighetsbegrensning på 30 km/t ved bred transport, vil være uheldig. Det vil skape unødvendig kø og virke kunstig, fordi dagens traktorer går i 40- 50 km/t. Vi anmoder derfor at det ikke legges noen særegen hastighetsbegrensning, men anbefaler at man følger den hastighet som traktor eller kjøretøyet er registrert for. Hvis det ligger en begrensning på redskapen må den følges.

- Bruk av følgebil ved kjøring av landbruksmaskiner med bredde mellom 3,0 - 3,5 meter. De aller fleste bønder må i større eller mindre grad krysse, eller ut på offentlig veg for å utøve næringen. Bøndene har i all hovedsak tilpasset seg dagens regler der man bruker varsellys for å markere at det foregår transport av brede landbruksmaskiner. Nye regler på dette området vil medføre betydelig merarbeid og organisering hvis man må benytte følgebil ved transport av landbruksmaskiner fra 3,0 -3,5 meters bredde. Vi anmoder derfor at man beholder dagens regler med transport opp til 3,5 meter uten

følgebil. All redskap skal være utstyrt med gjeldende regler for refleks og lysutstyr. Det er særdeles viktig at utstående hjørner markeres. I front på traktor eller tresker skal det monteres skilt med bred transport, og det skal brukes oransje varsellys.

- Et forbud mot å kjøre i rushtida vil i dagens hektiske hverdag i landbruket bli vanskelig å praktisere.

Vestfold Bondelag ønsker å presisere viktigheten av at regelverket for kjøring på vei med landbruksmaskiner blir gjennomførbart for bonden. Dagen effektivisering av landbruksdriften krever større maskiner og redskap. Et klart regelverk på dette området er viktig for næringen

Høring på forslag til endringer i Friluftsloven til Norges Bondelag

Ferdsel - innspill til endringer/behov for tydeliggjøring
Ved gjennomgang av friluftsloven bør begrepet ferdsel knyttet til allemannsrett defineres. Det bør skilles mellom ferdsel til fots og ferdsel med hest og terrengsykkel. Dette bør poengteres sterkere enn nåværende § 2 Ferdsel i utmark.

Det bør også skilles mellom den enkelte person/familie sin ferdsel og organisert ferdsel. Det bør videre skilles mellom allmennhetens rett til ferdsel og ferdsel knyttet til næringsutøvelse.

Det er flere eksempler på små foretak som eier eller leier en eiendom, men som i stor grad bruker annen manns eiendom, f. eks rideskoler. Det er også eksempler på foretak som verken eier, eller leier grunn, men som organiserer ulike opplevelsestilbud/aktiviteter knyttet til natur.

Konfliktnivået knyttet til denne type virksomhet er stigende. Med et klarere lovverk knyttet til begrepet ferdsel og hva som ligger i allemannsretten, vil konflikter på grunn av misforståelser unngås.

2.1 Ferdsel i skogplantefelt – forslag om å ta skogplantefelt ut fra definisjonen innmark:
Definisjon av skogplantefelt som innmark for å kunne begrense allmennhetens ferdsel til fots har liten praktisk betydning i dag. Denne begrensningen er lite kjent blant vanlige folk, og bestemmelsen er i praksis nesten ikke håndhevet. Et annet spørsmål er ferdsel i juletreplantasje som har en helt annen verdi enn et vanlig plantefelt.

2.2 Ferdsel med sykkel eller til hest – forslag om å gi allmennheten adgang med sykkel og hest til vegstrekninger som ligger i innmark
Ferdsel med hest over vei i innmark er et konfliktfylt tema i mange kommuner. Dette blir ikke mindre konfliktfylt ved å gjøre det tillatt der en ikke må passere gjennom gårdstun, over gårdsplass eller at det er til ulempe for eier eller bruker, jfr. høringsforslaget.

Konflikten vedrørende hest på vei i innmark er ikke bare en sak i forhold til eier, eller ved

drift av landbrukseiendommen, men er i stor grad en konflikt med turgåere, barn, badegjester som er redd hester/store dyr ofte i stor fart. Ferdsel med hest generelt og ferdsel med hest i populære friluftsområder spesielt, er et så konfliktfylt tema at det bør vurderes omtalt i egen forskrift hjemlet i friluftsloven.

2.3 Høstingsdelen av allemannsretten – forslag om videreføring av allmennhetens høstingsrett

Det foreslås at allmennheten i likhet med tidligere kan høste ville nøtter som spises på stedet eller ta med seg blomster, planter, bær og sopp samt røtter av ville urter. Det er flott at disse ressursene kan høstes og nyttes av allmennheten. Samtidig bør det tas inn et punkt om høsting av planter, sopp, bær og urter med tanke på næringsvirksomhet må ha grunneiers tillatelse.

2.4 Telting – forslag om å fjerne forbud mot å telte nærmere enn 150 meter fra bebodd hus eller hytte i utmark

Endringsforslaget om å fjerne 150 meter-regelen er neppe noe stort problem for et flertall av grunneiere, men kan være et kjempeproblem for hytteeiere.

2.5 "Sjikanøse stengsler" – forslag om å forby stengsler som hindrer lovlig ferdsel eller opphold, og rett til å kreve slike stengsler fjernet

Endringsforslaget er greit, men det bør påpekes i lovteksten at grunneier har rett til å sette opp nødvendige stengsler, grinder og gjerder for å drive med dyr, eller knyttet til annen næringsvirksomhet på gården.

2.9 Retten til inngrepsløyve etter § 35 – forslag om å utvide bestemmelsen slik at kommunen selv får hjemmel til å gjennomføre enkle tiltak for å lette ferdsel

Mange grunneiere føler seg allerede overkjørt av kommuner som tar seg til rette, merker stier uten og varsle, og i stor grad truer med ekspropriering hvis de møter minste motstand fra grunneiere.

Det å gi kommunene rett til å varde og merke ruter, rett til å bygge klopper eller, bruer, og sette i verk tiltak for å lette ferdselen jfr høringsforslaget, er et overgrep mot grunneiers rettigheter.

Videre er det lagt opp til at kommune eller departement kan gi organisasjoner tillatelse til å merke og legge til rette for ferdsel kun med det forbehold at grunneier skal varsles først. En slik lovhjemmel kan ikke godtas.

Høring av utkast til forvaltningsplan for utvalgte vannområder i vannregion 2, Vest-Viken

Utkast til forvaltningsplan

Medvirkning og samhandling

Vanndirektivet legger vekt på offentlighet, deltakelse og medvirkning. Dette både for å utnytte kunnskapsressursene hos de som blir berørt av planen, øke motivasjon og utvikle

eierskap i forhold til planer og gjennomføring av tiltak. Dette er løst ved å etablere en referansegruppe med representanter fra brukerinteresser og organisasjoner sentralt og et vannregionutvalg på regionnivå. I tillegg er det etablert ei referansegruppe på regionalt nivå. Videre har det vært etablert arbeidsgrupper knyttet til det enkelte vannområde. Etter det vi er kjent med har næringsorganisasjonene knyttet til landbruk vært representert i ei nasjonal referansegruppe. Sammensetningen av grupper på regionalt nivå er ikke kjent og er ikke omtalt i plan. Så langt vi kan se har næringsorganisasjonens medvirkning på regionalt nivå (Numedalslågen), begrenset seg til å stå på ei adresseliste og motta høringsdokumenter for planprogram, vesentlige spørsmål og motta invitasjon til høringskonferanse når utkast til forvaltningsplan forelå. Det er i stor grad kommunene som har vært involvert i arbeidet med forvaltningsplanene. Dette er ikke i samsvar med målsettingen om medvirkning i arbeidet med forvaltningsplanene. Det er også betenkelig at det er en av sektorinteressene alene som har sittet i arbeidsgruppa.

Helhetlig forvaltning

Vannforskriften legger vekt på at forvaltningen skal gå på tvers av administrasjonsgrenser i nedbørfeltet og skal være tverrfaglig. Det betyr at utredninger og tiltak bør involvere alle brukerinteresser inkludert regulantenes interesser. En gjennomgang av manøvreringsreglementet er her et vesentlig punkt. I et stort antall vassdrag er konsesjonene av eldre dato og regulant er ikke pålagt minstevannføring. Vannføringen gjennom året har direkte påvirkning på økosystemet i elva, vannlevende organismer og overlevelse av fisk og fiskeyngel. Vannføringen påvirker også konsentrasjonen av næringssalter som igjen er basis for klassifisering av vannkvalitet og utforming av tiltak. Regulanten kan ved regulering av fyllingsgraden i magasinene i stor grad også påvirke risikoen for flom. Det er ved flom det virkelig føres ut enorme mengder jord og derved fosfor i vassdraget. Dette ved en kombinasjon av at dyrka jord oversvømmes og eroderes og erosjon og ras i elveløpet. Av den grunn er det også stilt spørsmål ved om ikke manøvreringsreglementet må ses på før opprinnelig planlagt revisjon som ledd i en helhetlig vannforvaltning. Dette er berørt i kapitlet om vesentlige spørsmål i dokumentet "Tiltaksanalyse for Numedalslågens nedslagsfelt".

Både tiltaksanalysen, forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet avslører at det er sterke sektorinteresser knyttet til regulantenes interesser og at disse i stor grad er hensyntatt. Det gjelder for eksempel de 13 vann innsjø/magasiner og 30 elver som har fått status som SMVF - sterkt modifiserte vannforekomster. Alle de nevnte vann- og elver har fått denne status som følge av regulering. Tiltaksanalysen referer til en modell for å vurdere om et tiltak gir god økolog forbedring i sterkt modifiserte vannforekomster. Her har regulantene fått inn et punkt om at " konsesjonen må komme opp til revisjon i planperioden hvis man skal kunne beskrive et miljømål som går ut over det man kan få til innenfor gjeldende konsesjon".
Av de nevnte 13 vann og 30 elver som er karakterisert som SMVF er det kun 4 forekomster som er berørt av tiltak. Det virker også noe rart at sterkt modifiserte vannforekomster beskrives med miljøtilstanden GØP (godt økologisk potensiale) og at miljømålet anses som nådd i flere av disse. Dette tiltross for at det slås fast at det er minstevannføring som er årsak til tilstanden, og at det igjen er årsak til at det ikke er oppvekstvilkår for fisk.

Kravet om en helhetlig forvaltning tilsier at alle sektorinteresser må være med. Det innebærer en full gjennomgang av alle konsesjonsvilkår for hele vassdraget uavhengig av konsesjonsperiode.

Kunnskapsbasert
EUs rammedirektiv forutsetter også at forvaltningsplan skal være kunnskapsbasert ved at grunnlaget for mål og tiltak skal være basert på undersøkelse av biologi og kjemi. Her er det videre uttalt at undersøkelsene skal ha hovedvekt på økologiske parametre. Fysiske og kjemiske målinger er støtteparametre.

Den foreliggende plan baserer seg i stor grad på måling av kjemiske parametre hvor klassifisering av tilstand henviser til konsentrasjon av næringssalter. I tillegg mangler mange vannforekomster data for å kunne fastsette tilstanden. Det slås også fast i tiltaksanalysen at det er kunnskapshull knyttet til økologisk tilstand i mange vannforekomster. Dette bør i større grad komme fram som en svakhet ved den foreliggende plan.

God vanntilstand skal avveies mot andre samfunnsinteresser
Utkastet til forvaltningsplan slår fast at god vanntilstand skal avveies mot andre samfunnsinteresser, og at det i noen tilfeller kan føre til at det settes lavere mål for enkelte vannforekomster. Når en leser den foreliggende plan kan en få inntrykk av at vannkraft er i en særstilling og at matproduksjon ikke vurderes på samme måte.

Tiltaksprogram for vannregion Vest-Viken
Vannområde Numedalslågen

Tekstdelen med beskrivelse av vannområde Numedalslågen er rotete og ufullstendig. Den forutsetter en del ting kjent men henvisninger mangler. Det går for eksempel ikke fram av høringsdokumentene at det foreligger en tiltaksanalyse for Numedalslågen nedbørfelt. Dette er et grundig dokument som er oversiktlig og greit (men en må leite godt på Vannportalens hjemmeside for å finne dokumentet). Sammendrag eller utdrag herfra bør tas inn i tiltaksprogrammet eller alternativt bør det tas inn henvisninger. Det er også en del andre opplysninger som forutsettes kjent som med fordel kan tas med i tekst og tabeller i tiltaksprogrammet.

Tall/tekst/kilder som bør forklares bedre:
Det ser underlig ut at en kan beregne kost nytte ved et tiltak når en ikke har beregnet kostnader ved et tiltak. I tiltaksanalysen kommer det fram at dette er basert på tall fra en veileder som Bioforsk/ SLF har laget. Det bør henvises til den og veilederen bør også være søkbar i dokumentet.

Tiltaksplanen for Numedalslågen kan kun leses ut fra tabellen hvor det ikke er definert hvilke arealer det foreslås endret jordarbeiding for. Sannsynligvis erosjonsklasse klasse 3 og 4 , men dette bør presiseres. Det er heller ikke presisert hva som menes med 70 % gjennomføring. Er det i forhold til alt areal i klasse 3 og 4 eller er det i forhold til areal som ikke allerede overvintrer i stubb. Begrepet redusert jordarbeiding bør også defineres. Det bør også framgå hva som er status/hvor mye som er gjort med hensyn til dette tiltaket i ulike kommuner, slik at en har et mål for hva som er rest/gjenstående tiltak.

Kommentar til tiltaksprogrammet:
Forvaltningsplanen slår fast at det er den sektoren som forårsaker belastning for vannmiljøet som også har ansvar for finansiering og gjennomføring av tiltak. I den foreliggende

plan er det sagt noe om status for de ulike vannforekomstene og hva som er landbrukets bidrag. Det kan også aksepteres at en plan setter mål for hvor mye landbruket skal bidra med av reduksjoner, men det må være landbrukets eget anliggende å velge de rette tiltak ut fra kostnadseffektivitet og finansiering.

Tiltaksprogrammet fokuserer i stor grad på næringsstoffer og da spesielt fosfor. Tiltaksprogrammet bør i større grad også legge fokus på bakterier. Det er viktig både i forhold til badevannskvalitet og ikke minst i forhold til vanningsvann. Fokus bør i så fall rettes inn mot spesielle punktkilder som for eksempel renseanlegg knyttet til Kongsberg Sykehus.

Tiltaksprogrammet bør i mye større grad rette fokus mot erosjon og ras i elveløpet. Det er nevnt at dette bør utredes nærmere i tiltaksanalysen, men dette punktet har lite fokus i tiltaksprogrammet.

Det er ikke beregnet kostnader for endret jordarbeiding. Prosjektleder Leif Simonsen viste i et foredrag til at dette er gjort fordi kostnadene dekkes av potten til RMP over jordbruksavtalen, eller "dekkes" ved at det innføres et forbud mot høstpløying. Dette kan ikke aksepteres. Tiltaket har en kostnad uansett om det del-finansieres med midler av RMP. Uansett hva som er kilde for finansiering skal kostnaden av tiltakene synliggjøres.

I tiltaksplanene er det tatt med kostnader for redusert kraftproduksjon. Det er ikke gjort tilsvarende vurdering av kostnader for redusert matproduksjon. Dette fordi økt areal med åker i stubb gir redusert areal med høstkorn og derved redusert produksjon av matkorn.
Det settes også spørsmål ved tiltaket redusert/optimalisert gjødsling uten avlingstap. Dette er det arbeidet med gjennom gjødselplanlegging de siste 30 år og det er neppe mer å hente på redusert tilførsel uten at det går ut over avlingsnivå.

Det settes også spørsmål ved at det foreslås en så stor innsats på redusert jordarbeiding som tiltak når hydrotekniske tiltak kan gi vesentlig større effekt i form av mengde redusert fosfor. Dette selv om hydrotekniske tiltak har en noe større nytte/kost pr kg P enn redusert jordarbeiding.

Dette settes også spørsmål med hvem som skal følge opp med planlegging av tekniske tiltak ut fra bemanningssituasjon/landbrukskompetanse i faget hydroteknikk i kommunene.

Uttalelse foran jordbruksforhandlingene 2009 til Norges Bondelag

Styret drøftet saken i møte 13.mars med bakgrunn i uttalelsene fra 13 lokale bondelag, referansegruppene grønt, husdyr, korn og tjenesteproduksjon, samt innspill fra enkelte samarbeidspartnere.

Som grunnlag for uttalelsen fra lokallagene og referansegruppene forelå materiell fra Norges Bondelag. Det gjaldt grunnlagsmateriell for grøntsektoren, opplæringshefte i landbrukspolitikk, tilleggsstoff på nett og avtaleguide med oversikt over jordbruksavtaleforhandlingene 2008, samt priser og tilskudd i jordbruket.

KONKLUSJON

Oppsummert blir styrets viktigste krav:

- Inntektsutvikling som for samfunnet for øvrig.
- Endring av markedsordningene for kjøtt og egg som frigjør tilstrekkelig Ams samtidig som hovedtrekkene i gjeldende landbrukspolitikk videreføres.
- Styrking av innfraktordningene
- Aksept for overgang fra kronetoll til prosenttoll for melk og melkeprodukter.
- Grøfting og bruksutbygging stimuleres - motkonjunkturtiltak med sysselsettingseffekt
- Gjeninnføring av tilskuddsordningen til grøfting
- Ekstraordinær investeringspakke utenom inntektsrammen i jordbruksoppgjøret.
- Økte midler til kompetanseoppbygging for bønder, til Norsk landbruksrådgivning (forsøksringene) og til brukerstyrt forskning.
- Økt prisnedskrivningstilskudd på korn til kraftfor utover økte målpriser på korn.
- Økte avskrivningssatser for driftsbygninger.

INNLEDNING

Vestfold Bondelag ønsker å understreke at produksjonsfordelingen i jordbruket må opprettholdes slik Stortinget slo fast i Stortingsmelding nr 19 (1999 – 2000) om norsk landbruks- og matproduksjon. Dette er også slått fast i regjeringens tiltredelseserklæring.

Selv om kornprisen innvirker på kraftfôrprisen presiserer vi at kornprisen framover må økes. For å unngå økning i kraftfôrpris må nedskrivningstilskuddet for korn brukt til kraftfor økes.

For å sikre rekruttering er det viktig å prioritere reduksjon av kapitalkostnadene gjennom investeringsvirkemidlene, samt styrke velferdsordningene.

Et eget verdiskapningsprogram til rekruttering og et for tjenesteproduksjon kan lanseres av næringen i årets forhandlinger i tillegg til verdiskapningsprogrammene vi har for mat, tre og bioenergi.

Økte gjødselpriser i fjor, finanskrisen og derav redusert salg av de dyre kjøttproduktene gir oss begrenset mulighet til å øke målprisene i år.

Reduserte kostnader gjennom lavere rente, billigere drivstoff og el-kraft er positivt for næringen.

POLITISK RAMME OG INNTEKT

Jordbruksforhandlingene i 2008 resulterte i en ramme på 1900 millioner kroner. I tillegg kommer resultatet av justeringsforhandlingene ved årsskiftet grunnet stigning i gjødsel- og kraftfôrkostnader på 615 millioner kroner.

I avtalen hentet en inn avviket som var oppstått i forhold til forutsetningene for jordbruksavtalen for året før (avtaleåret 2007-08). Vestfold Bondelag mener det er svært viktig å videreføre dette prinsippet ved årets forhandlinger.

I forhandlingene baserer en seg på framtidige prognoser for inntektsutvikling, både i jordbruket og i samfunnet ellers. Det er derfor nødvendig å kunne gjøre korrigeringer i ettertid. I motsatt fall vil jordbruket sakke akterut i forhold til andre grupper i oppgangstider.

Med overgangen til nye markedsordninger for kjøtt og egg blir det etter vårt syn enda mer nødvendig å kunne foreta en slik etterregning. I 2008 ble 20% gitt som budsjettmidler og 80% på økt målpris. Ved kommende forhandlinger blir det viktig å sikre inntektsutviklingen uten de store målprisøkningene, ved budsjettmidler og ved reduserte kostnader.

Vi ønsker utvidelse av grunnlaget for jordbruksfradraget ved å definere inn inntekt fra flere tilleggsnæringer.

Lokallagene prioriterer gode økonomiske rammebetingelser på topp, dernest gode velferdsordninger.

GRØFTING MÅ STIMULERES

Lokallagene og referansegruppene er entydige på at grøfting må stimuleres. Det grøftes mindre enn 1000 daa pr år i Vestfold i dag. Tilskudd må gjeninnføres sammen med avsetningsordning med skattefordel når midler brukes til grøfting. (Sendes inn som egen sak).

Argumentet for tilskudd:

- Snart 50% leiejord i Vestfold gjør grøfting uten tilskudd lite aktuelt for driver på store arealer.
- Miljøvirkningen av grøfting er så stor at det bør kunne forsvare tilskudd – "et grønt" tilskudd. Dette begrunnes slik:
    1. Mindre jordavrenning når vannet renner ned i grøftene istedenfor i bekken.
    2. Klimaeffekt ved mindre lystgasstap p.g.a bedre lufttilgang i jorda, mindre jordpakking og bedre utnytting av innsatsfaktorer som kunstgjødsel, drivstoff osv fordi det blir større avlinger å fordele innsatsfaktorene på.
    3. Grøfting øker verdiskapingen i landbruket ved at årssikkerheten øker og at potetdyrking og grønnsakdyrking i større grad skjer på tyngre jord med dårlig dreneringsgrad.
    4. Økologisk dyrking er spesielt avhengig av god drenering, særlig i åpen åkerkulturer. Vi er kjent med at Bioforsk har opprettet en egen arbeidsgruppe for hydroteknikk.

Vi er åpne for ulike løsninger som kan stimulere grøftingen, men ønsker primært grøftetilskuddet gjeninnført. Vedlagt er rapport for grøfteaktivitetene i Vestfold 1920-2006 som viser at grøfteaktiviteten er i utakt med behovet.

MARKEDSORDNINGER FOR KJØTT OG EGG

Styret i Vestfold Bondelag støtter forslaget om en ny markedsordning for kjøtt og egg uten målpris, basert på et opplegg med volumindikatorer.

Avgjørende for oss blir at en beholder et system med reell markeds- og produksjonsregulering, og at det er mulig å beregne en økonomisk ramme i jordbruksoppgjøret som grunnlag for inntektsutvikling. Denne utviklingen må kunne kontrolleres ved målinger i ettertid.

Vi støtter forslaget om et bunnfradrag på reduksjonen i øvre prisgrense, dersom prisene faller på grunn av et overskudd i markedet. Dette vil hindre at denne prisgrensen blir satt for mye ned det etterfølgende året etter stor prisnedgang.

Innfasing av et eller flere dyreslag fra 1. juli.
Styret mener en kan argumentere godt både for stegvis innfasing og for full innfasing av alle aktuelle produksjoner fra 1.juli 2009.

I valget mellom hel eller stegvis innfasing blir det avgjørende hvilken modell som best kan knyttes opp mot politiske forpliktelser slik at en unngår "kyllinggrepet" om noen år.

Rådet fra referansegruppe husdyr er at en foretar full innfasing av alle aktuelle produksjoner 1.juli 2009. Ut fra en totalvurdering støtter styret i Vestfold Bondelag dette synet.

Dette grepet vil gi oss handlefrihet i forhold til å kunne øke markedsprisene framover, men forutsetter samtidig at Nortura har nødvendig oppslutning, markedsmakt og gjennomslagskraft overfor kjedene.

Frakttilskudd
Frakttilskuddene må økes dersom vi skal unngå at anleggsstrukturen framover styrer strukturen i primærproduksjonen. Innfraktstilskuddsordningene må derfor dimensjoneres tilstrekkelig. Dette anser vi som forutsetning for at Nortura skal lykkes når de har mottaksplikt og forsyningsplikt nå som målprisen for kjøtt og egg fjernes. Innfraktordningene bør utvides til også å omfatte større deler av grøntsektoren.

INVESTERINGER
Vi gjentar kravet fra i fjor om en ekstraordinær investeringspakke finansiert på utsiden av rammen direkte på statsbudsjettet.

Motkonjunkturtiltak
Økte rammer til investeringer vil fungere som et effektivt motkonjunkturtiltak. Dersom en øker rammen for tilskudd til bruksutbygging og øker rammen til rentestøtteordningen vil en få betydelig aktivitet utløst av dette. Dersom det gis 30 % tilskudd vil 1 tilskuddskrone utløse investeringer i 3-4 nye kroner. (Utbyggingsprosjektet støttes kun med 30 % av totalinvesteringen)

Det er nødvendig å heve tilskuddsprosenten, spesielt på investeringer som skjer på bakgrunn i krav til dyrehelse, arbeidsmiljø og boforhold for ansatte. Dette er investeringer som i liten grad bidrar til bedre lønnsomhet eller høyere inntekter i seg selv.

Rentestøtteordningen bør utvides. Dette er en svært nyttig ordning som letter investeringene og bidrar til forutsigbarhet for kapitalkostnadene.

Systemet bør videre være slik at en bruker som ikke får "penger" i år til bruksutbygging, kan få beskjed om at midlene kommer neste år og at vedkommende også kan få klarsignal om å sette i gang med bygging.

VELFERDSORDNINGENE
I velferdsordningene er det viktigst å prioritere ordningene ved sykdom. Refusjonen pr dag bør økes til kr. 1450,- for å dekke den reelle kostnaden. Styret mener onnetidsbegrepet skal fjernes for grøntprodusenter slik at de slipper å søke om dispensasjon.

Avløserrefusjonen bør økes til kr. 75 000 pr bruk og dagsatsen økes.

For fjørfekjøtt bør en gå over til antall kg levert kjøtt istedenfor antall dyr når avløserrefusjonen skal beregnes. Dette begrunnes i at for eksempel økologisk kylling fores mye lengre, blir tyngre og tar mer plass.

Det må gis tilskudd til avløsere ved syke barn.

ØKOLOGISK LANDBRUK
Økonomien i økologisk produksjon må styrkes gjennom økte markedspriser for å sikre volum og kvalitet i produksjonen. Det anses viktig å styrke den varige driftsøkonomien innenfor økologisk produksjon, framfor å stimulere for mye i omleggingsfasen.

En bør stimulere til mer økologisk kornproduksjon. Pr i dag er det en flaskehals at det mangler økologisk frø og såkorn innenfor flere sorter.

Satsene for grønngjødsling bør økes.

MILJØ OG KLIMA
Det bør være mer lønnsomt å nytte gjødselnedfellingsutstyr. Det reduserer gasstap og reduserer behovet for mineralgjødsel. Nye rapporter har nå frikjent kua fra å være klimaversting pga lystgassutslipp. Grunnen er at når en også ser grasproduksjonen i sammenheng kuas utslipp så binder graset så mye co2 at "kua" blir klimanøytral.

Regionalt miljøprogram bør videreføres på dagens nivå med fortsatt todelt formål. Tiltak til å redusere forurensing i jordbruket og støtte til opprettholdelse av kulturlandskapet.

Grøfting er drøftet i eget kapittel, og vi understreker at det er et klimavennlig tiltak siden dårlig grøftet jord produserer lystgass med mange ganger effekten av CO2 som klimagass. Dårlig drenert jord gir dårlige forhold for plantevekst og derav mindre produsert vare pr innsatt mengde energi til gjødsel, drivstoff mv. Grøfting er svært viktig også i økologisk jordbruk.

Vanndirektivet
I henhold til de opprinnelige planene for gjennomføring av vanndirektivets første fase i Norge er vi nå kommet til forvaltningsplaner og tiltaksprogram for de utvalgte vannområdene og begynner å få litt erfaring med vanndirektivarbeidet. Vi opplever i dette arbeidet at landbruket kan oppleves som et problem.

Landbrukets overordna oppgaver i forhold til matproduksjon og matvaresikkerhet er viet lite oppmerksomhet. Andre samfunnsområder får imidlertid forståelse for at "god vann-

tilstand må avveies mot andre samfunnsinteresser. Dette kan i noen tilfeller føre til at det settes lavere mål for enkelte vannforekomster som tilpasses de rådende forholdene.

Dette kan for eksempel gjelde vassdrag som er utnyttet til vannkraftproduksjon eller havneområder og lignende." Samme vurderinger må det kreves at også gjøres i forhold til landbruket. Mange av forslagene som diskuteres "rokker ved" fundamentale politiske og juridiske sider av retten til å produsere.

Krav:

- forholdet mellom jordbruksforhandlingene/hovedavtalen og implementering av EUs rammedirektiv må avklares senest i forbindelse med årets jordbruksforhandlinger.

KOMPETANSEMIDLER

Evl-fondet er brukt opp og det er ikke lenger egne midler på fylkesnivå til kostnadsnedskrivning av deltakeravgift på kompetansetiltak for bønder. I Vestfold har vi blitt enige om at BU-midler kan brukes til formålet. Vi ber imidlertid avtalepartene ta tak i dette, og utforme en plan for finansiering av kompetanseutvikling for bønder. Dette er viktig for at næringen skal kunne følge opp forventningene ut fra et miljøperspektiv.

Vi er videre kjent med at fylkeskommunen vil få mer ansvar for voksenopplæringen som et resultat av forvaltningsreformen.

Rådgivning/forskning.

Norsk Landbruksrådgivning må få økt sitt tilskudd over jordbruksavtalen. Dette er et sterkt krav fra referansegruppene og fra flere lokallag. Kompetansen hos og rådgivningen til Norsk Landbruksrådgiving er en svært viktig faktor for driften og næringsutviklingen på gårdsbrukene. Spesielt på grøntsektoren bør det prioriteres økte midler til rådgivning. På denne sektoren er det viktig med helt oppdatert kunnskap om bruk av ulike plantevernmidler, om redusert dosering og om alternative bekjempelsesmetoder.

PRIORITERINGER INNENFOR DE ENKELTE PRODUKSJONER

Styret finner grunn til å presisere:
Arbeidsinnsatsen skal godtgjøres uavhengig av andre inntekter hos brukerfamilien. Dette innebærer at husholdningsinntekt, eller familieinntekt ikke skal brukes som egnet sammenlikningsgrunnlag.

Kulturlandskapstilskuddet bør økes fra kr. 189 til kr. 210 pr daa.

Grunnet svært stor usikkerhet rundt kostnadsutvikling, budsjettnemndas tall og tillegg i øvrige lønnsoppgjør er vi mindre konkrete på kravene for de enkelte produksjoner enn tidligere år.

Hele uttalelsen kan fås tilsendt ved henvendelse til kontoret.

Høring av vernehjemmel for dyrka jord i Jordloven til Norges Bondelag

Konklusjon:
Vestfold Bondelag støtter innføring av den foreslåtte vernehjemmelen i Jordloven. Dette selv om det kun vil gi et begrensa areal av de mest verdifulle arealene for matproduksjon tilstrekkelig vern, og ha liten betydning for den årlige omdisponeringen av dyrka mark.
Til syvende og sist er det politisk bevissthet og holdninger til verdien av dyrka mark som er avgjørende.

Endringsforslaget:
Hensikten med en egen hjemmel for vern av jordressursene er å kunne sikre landets mest verdifulle arealer for matproduksjon for framtiden. Ut fra lovforslaget vil et slikt vern ikke kunne omfatte areal som allerede er lagt ut til andre formål jfr. reguleringsplan eller arealdel i kommuneplan. Det er kongen som kan vedta at område med verdifull dyrka jord skal vernes, og det er departementet som kan gi fritak fra forbudet mot å bruke dyrka jord til andre formål enn jordbruksproduksjon.
Ved avgjørelse om vern skal det legges vekt på i hvor stor grad arealet er egnet til mat- eller forproduksjon, om arealet har betydning for mat- og forproduksjon i nasjonal målestokk, om arealet har en viss størrelse og ligger samlet, og om arealet ligger i et område der en kan forvente utbyggingspress.

Omdisponering skjer ved planvedtak:
Årlig omdisponeres mellom 10 000 og 15 000 dekar dyrka jord og 4 000 – 8 000 dekar dyrkbar mark. Statistikken viser at mesteparten av omdisponeringen skjer ved planvedtak etter plan- og bygningsloven og ved bit-for-bit omdisponering gjennom dispensasjonsvedtak fattet av kommunen. I Vestfold er tendensen at omdisponeringen i større og større grad er en følge av planvedtak. Planprosessen er i stor grad preget av skjønnsutøvelse og vedtak er i stor grad knyttet til politiske holdninger.

Forventningene til en vernehjemmel:
Lovforslaget vil kunne sikre et tilstrekkelig vern for en meget begrenset del av jordressursene i Norge. Kanskje også et vern av de beste jordressursene, de store sammenhengende arealene, i de mest utsatte pressområdene. Det kan dreie seg om noen tusen dekar dyrka mark i hvert av fylkene rundt Oslofjorden, rundt Trondheim og i Rogaland. Noen vil med det mene at hensikten med vernehjemmelen er oppnådd. Spørsmålet er om dette vil gi seg utslag på statistikken for dyrka mark som er omdisponert til andre formål.
Vil den foreslåtte vernehjemmelen føre til at Norges begrensa jordressurser blir tatt bedre vare på? Svaret er mest sannsynlig nei.
De begrensa arealene innenfor jordvernområde vil få et tilstrekkelig vern, men arealene utenfor verneområde vil ha en uforandret status, eller i verste fall et svekket vern hvis det ikke følges opp med andre virkemidler i tillegg.
Et bedre vern av dyrka mark kan oppnås ved at statlige instanser i større grad bruker sin innsigelsesrett i forhold til kommunale og regionale planer, og at dyrka arealer ikke kan megles bort slik det skjer i dag.
Videre bør det innføres en karantenetid for arealer hvor statlige myndighet tidligere har brukt sin innsigelsesrett. Men til syvende og sist er det politisk bevissthet og holdninger til verdien av dyrka mark som er avgjørende.

Stortingsmelding nr. 39 (2008/09): Klimautfordringene - landbruket en del av løsningen

Uttalelse i samarbeid med Telemark, Akershus, Buskerud, Østfold og Vestfold

Det er svært positivt at det er skrevet ei egen stortingsmelding som spesifikt drøfter landbruket som en del av løsninga på de klimautfordringene som Norge og verden står overfor. Dette er viktig av flere grunner, blant annet:

- Som en biologisk produksjon basert på fotosyntesen, står landbruket i ei særstilling når det gjelder å kunne bidra med løsninger innenfor energiproduksjon i et framtidig lavkarbonsamfunn, slik det tegnes opp i politiske mål og visjoner, internasjonalt og i Norge.
- Samtidig er landbrukets produksjon av mat noe som ikke kan velges bort eller fases ut og erstattes med annen virksomhet som ikke gir utslipp av klimagasser. Tvert om er ett av premissene for både den framlagte meldinga og politikken generelt, at verdens matproduksjon må være 50 prosent høgere i 2030 enn i dag, og den må dobles innen 2050 for å møte behovet til ei stadig voksende befolkning.

Utfordringa for landbruket i det videre klimaarbeidet blir derfor todelt:

- Hvordan kan landbruket redusere sine utslipp pr. produsert enhet i en matproduksjon som skal møte en stadig stigende etterspørsel? Dette gjelder også i Norge, som vil ha en million flere innbyggere i 2030 enn i dag.
- Hvordan kan landbruket på best mulig måte utvikle tiltak for å redusere samfunnets samla klimautslipp, spesielt innenfor produksjon av fornybar energi?

Det er sagt fra mange hold at den framlagte stortingsmeldinga har fått et meget godt faglig innhold. Vi slutter oss til denne vurderinga. Spørsmålet videre blir imidlertid om de konkrete tiltaka og virkemidlene som skisseres, er tilstrekkelige og konkrete nok til å gi grunnlag for den nødvendige handlinga på området.

Klima

Bruk av husdyrgjødsel. Biogass
Vi anser håndtering av husdyrgjødsel og matavfall som det viktigste området å gjennomføre tiltak på for jordbrukets del, på klimaområdet. Det framgår av oversikta i stortingsmeldinga at det er her en har potensial for den største utslippsreduksjonen, samtidig som dette også kan danne grunnlag for klimanøytral energiproduksjon.

Det er nødvendig å legge til rette for både industrielle anlegg og gårdsanlegg inne biogass. Men for å få opp kapasiteten i produksjonen, bør en prioritere å legge til rette for at landbruket kan delta på en lønnsom måte i de industrielle anleggene som er under planlegging. I tilknytning til disse må det utvikles en strategi som sikrer at leverandørene av gjødsel får ta del i den verdiskapinga som skjer, og ikke ender opp som reine råvareleverandører til andre aktører i energimarkedet. Finansieringsinstitusjoner som Innovasjon Norge, Siva,

Enova m.fl. må få økonomiske virkemidler for å kunne legge til rette for slik deltakelse sammen med landbrukets egne aktører. Det må åpnes for at biogassindustrien, Innovasjon Norge og bonden sjøl går sammen om å finansiere de tiltak som er nødvendige på den enkelte gård.

Landbrukets involvering i industriell biogassproduksjon vil være et meget godt klimatiltak. Allikevel er det grunn til å gå igjennom den miljøstandard en skal legge seg på, særlig mht. til kvaliteten på sluttlager ute hos bonden. Det blir også avgjørende å få aksept for en lagertank-størrelse som tilsvarer 12-13 måneders produksjon. Kravet til spredeutstyr må settes høyt og dette er en god anledning til å starte omleggingen for å komme bort fra høytspredende fanedyser og gå over til stripespredning eller nedfelling.

Ved utvikling av sentralanlegg for biogass vil det bli nødvendig med ulike former for transportstøtte og investeringsbidrag på lagertanker for å sikre tilnærma like muligheter for leveranser til anlegget, fra et større geografisk område.

Biorest
I meldinga pekes det på mulighetene for å utnytte biorest fra produksjonen av biogass til gjødsel og jordforbedring. Foreløpige beregninger gjort av biogassprosjektet i Vestfold antyder muligheter for en kostnadsreduksjon i planteproduksjonen ved bruk av biorest, som et alternativ til en del typer handelsgjødsel. Det er derfor viktig at produksjon og kvalitetsutvikling av biorest-produktet skjer som en integrert del av arbeidet med å få til effektiv og lønnsom drift av biogassanlegg.

Fôringsstrategier for drøvtyggere
Vi stiller et spørsmål ved hvilke faktiske utslippsreduksjoner som er mulig å få til gjennom endra fôringsstrategier for storfe og sau i form av overgang til høgere andel kraftfôr. I meldinga pekes det da også på stor usikkerhet omkring effekten av å øke kraftfôrandelen til drøvtyggere, til fordel for grovfôr. En må påregne mer karbonutslipp gjennom produksjonen av dette kraftfôret. I tillegg kommer transporten, spesielt hvis det blir behov for mer import av fôrstoffer. I tillegg vil økt bruk av kraftfôr innebære dårligere utnyttelse av gras- og beiteressursene både i inn- og utmark, med de negative virkninger det fører med seg, også for klimaet. Etter vårt syn må en unngå tiltak innenfor klimasatsinga som fører til redusert grovfôrandel eller mindre beitebruk i norsk landbruk. En bør imidlertid styrke FoU-arbeidet for å utvikle fôrresepter som reduserer metanproduksjonen i vomma hos dyra.

Det må fokuseres på FoU-arbeid når det gjelder oksidasjon/oppsamling av metangass fra husdyrrom. Mange av husdyra tilbringer hele eller store deler av året innendørs, det bør utvikles metoder for å redusere utslipp fra disse husdyrrommene.

Balansert gjødsling
Alle foretak som søker produksjonstilskudd er pålagt å ha utarbeidet en gjødslingsplan jf. forskrift om gjødslingsplanlegging. Gjødslingsnormene fornyes kontinuerlig for å få best mulig samsvar mellom beregnet gjødselbehov for den enkelte sort og næringsstoffer som føres bort med avlinga. Den mest usikre faktoren i gjødslingsplanen er forventa avling, men også jordas frigjøring av næringsstoffer på de enkelte skifter, er vanskelig å

kvantifisere. Alle forhold som bidrar til å optimalisere vekstforholdene gir bedre utnyttelse av næringsstoffene og redusert utslipp av lystgass. Det er behov for betydelig FoU-virksomhet både i forhold til det faglige grunnlaget i planleggingsverktøyet, og i forhold til de praktiske tiltakene som kan optimalisere avlingsnivået ute på jordet.

Grøfting – en del av klimaarbeidet
Tiltak for å få til mer og bedre grøfting bør komme inn som tiltak i landbrukets klimaarbeid. Dette er det ikke lagt nok vekt på i den framlagte stortingsmeldinga. Det grøftes alt for lite i forhold til behovet i fylkene rundt Viken.
40 – 50 % leiejord gjør grøfting uten tilskudd lite aktuelt for driver på store arealer.
Miljøvirkninga av grøfting er så stor at det bør kunne forsvare tilskudd – "et grønt" tilskudd. Dette begrunnes slik:

5. Mindre jordavrenning når vannet renner ned i grøftene istedenfor i bekken.
6. Klimaeffekt ved mindre lystgasstap pga. bedre lufttilgang i jorda, mindre jordpakking og bedre utnytting av innsatsfaktorer som kunstgjødsel, drivstoff osv. fordi det blir større avlinger å fordele innsatsfaktorene på.
7. Grøfting øker verdiskapinga i landbruket ved at årssikkerheten øker og at potetdyrking og grønnsakdyrking i større grad skjer på tyngre jord med dårlig dreneringsgrad.
8. Økologisk dyrking er spesielt avhengig av god drenering, særlig i åpen-åkerkulturer. Vi er kjent med at Bioforsk har oppretta ei egen arbeidsgruppe for hydroteknikk.

Konkrete finansieringsordninger for grøfting bør nå innføres på varig basis.

Jordvern
Vi mener jordvern og det å sikre den kvalitetsmessige gode dyrkingsjorda til fordel for fortsatt matproduksjon, må vektlegges enda sterkere en det som framgår av stortingsmeldinga. Å ta vare på den mest produktive jorda, er blant de mest effektive tiltakene vi kan gjøre, med tanke på klimaet. Åpen åker binder mindre karbon enn grasdekt areal. Av den grunn er det en fordel med høgest mulig avling pr. dekar, mens grasdyrkinga kan være noe mer ekstensiv, sett i et klimaperspektiv. Derfor er det helt nødvendig å sikre framtida for den åkerjorda som gir høgest og best avling, og ikke bygge den ned.

Det er heller ingen god løsning for klimaet å erstatte nedbygd areal med nydyrking et annet sted. Den jorda som er aktuell å nydyrke i dag, er for en stor del av atskillig dårligere kvalitet enn den gamle åkerjorda. I tillegg vil nydyrking av bl.a. dyrkbar skog som ofte er myrholdig føre til økte klimagassutslipp, fordi en fjerner dekket av vegetasjon. Tar vi vare på matjorda, tar vi vare på klimaet.

Produksjon av fornybar energi

Jf. også det som er skrevet ovenfor om produksjon av biogass.

Biodrivstoff
I et litt lenger tidsperspektiv er det strategisk viktig å få utvikla og lagt til rette for kommersiell produksjon og bruk av andregenerasjons biodrivstoff. Over tid bør det være skog-

ressursene våre som i hovedsak blir brukt i produksjonen av biodrivstoff, framfor jordbruksvekstene.

Bruk av biodrivstoff lider i dag blant annet av et "umodent" marked og manglende distribusjonssystem. Det er viktig å bruke økonomiske virkemidler for å få opp etterspørselen av og tilgjengeligheten på biodrivstoff, samt bruke både økonomiske støttetiltak og avgiftsnivået for å stimulere biodrivstoff som alternativ til fossilt brensel. Dette er tiltak som bør iverksettes raskt.

Varmeproduksjon
Vi oppfatter at ordningen med grønne sertifikat bare vil gjelde el-produksjon, ikke varmeproduksjon. Dette svekker varmeproduksjonen basert på fornybar energi. Sammen med manglende infrastruktur for vannbåren varme er dette flaskehalser som hindrer realiseringa av potensialet innenfor fornybar energi til oppvarming. Myndighetene må gjennomgå dette feltet og iverksette både økonomiske og lovmessige tiltak for å sikre etterspørselen av varme basert på våre fornybare ressurser.

Småkraft
Mange bønder og grunneiere, ikke minst i utkantkommunene og i fjellbygdene, vil kunne styrke næringsgrunnlaget på gården ved utbygging av småkraftverk. I tillegg til varige tilleggsinntekter på gårdene vil småkraftutbygging få viktige ringvirkninger for lokale entreprenører, konsulenter, maskinleverandører, energiverk og finansieringsinstitusjoner. Vi støtter de krav som Norges Bondelag alt har formulert i forhold til utviklinga av, og driftøkonomien i, småkraft:

- Innfri overgangsordninger for grønne sertifikater
- Behov for en gjennomgang og fornyelse av nettpolitikken for å gi rom for produksjon av fornybar energi
- Redusere på konsesjonsbehandlingstida for småkraftverk

Matproduksjon/tilpassing til endra klima

Bekjemping av skadedyr og sjukdommer
Et svært viktig ledd i arbeidet med klima og miljø er hvordan vi skal tilpasse oss til en situasjon der klimaet endres, med høgere temperatur, mer ekstremvær, varmere og våtere vær, større sjukdomsangrep, nye plantesorter tilpassa varmere klima osv.

Når det gjelder plantevernsituasjonen, strammes det stadig inn på hvilke midler som kan brukes, uten at det kommer nye midler som kan erstatte disse. Vi ser også en betydelig strukturendring på plantevernfabrikasjonen. Det er behov for mer kunnskap om nye metoder for å bekjempe skadedyr og sjukdommer.

Informasjonsarbeid og forskning
For landbruket sin del fører klimaendringene til økte agronomiske utfordringer, med større temperaturforskjeller, mildere vintre, økte nedbørsmengder, mer ekstremvær etc. Alt dette

fører til blant annet større press på grøftesystem, økt avrenning, matjord som forsvinner ned i bekke- og elveløp.

Vi mener det er viktig å informere den enkelte bonde om tiltak som ka gjennomføres på egen gård, for eksempel gjennom en egen klimaveileder. Kursvirksomhet vil også være avgjørende for å nå målene for norsk landbruk. Dette medfører at rådgivningstjenesta og forskningsmiljøene i landbruket må trekkes aktivt med i det videre arbeidet for å redusere klimapåvirkningene på næringa. Det må avsettes egne økonomiske midler til forskning, og til formidling av forskningsresultat på området ut til bønder og brukere.

Høring av Naturskadeloven til Norges Bondelag

SLF må dekke kostnader vedrørende dokumentasjon av skade og takster
Statens Landbruksforvaltning (SLF) har på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet lagt fram en 181 siders utredning om ny naturskadelov. Departementet ba SLF om en gjennomgang av naturskadeordningen med sikte på en målretting og effektivisering av ordningen. SLF ble også bedt om å vurdere naturskadeordningen i lys av utviklingen av mulighetene for forsikring nasjonalt og i et internasjonalt forsikringsmarked. Delutredningene som ligger til grunn for SLFs utredning viser at det antas økt hyppighet av flom og skred. Det slås også fast at muligheten for en viss havnivåstigning i kombinasjon med stormer også kan føre tiløkning i erstatningskravene. Utredningen påpeker også at velstandsutviklingen gir større potensial for naturulykker både fordi vi eier mer som kan bli skadet, og utbygging av arealer og infrastruktur er stor og økende. Utredningen gir derved et bestemt inntrykk av at målet med en gjennomgang av naturskadeloven ikke bare er begrunnet i ønske om å effektivisere ordningen, men også av frykt for at erstatningsutbetalingene ved dagens ordning vil øke betydelig i årene framover.

Med dette som bakgrunn foreslår SLF å fjerne lensmannsskjønnet ved erstatningsutmålingen og overføre dette til SLF. Det overlates til skadelidte å dokumentere at det foreligger en naturskade og anslå hva det vil koste å gjenopprette skaden. Videre kan SLF ved behov kreve at skadelidte legger fram kostnadsoverslag fra entreprenør eller takstmann.

Slik denne erstatningsordningen er i dag blir alle utgifter til sakkyndige takstfolk dekket av lensmannsskjønnet. Det er viktig at dette prinsippet videreføres i den nye ordningen. Det kan ikke være slik at det er skadelidte som skal bære kostnadene knyttet til å dokumentasjon av naturskade og sakkyndig beregning av kostnader for å gjenopprette en skade.

Egenandel
Statens Landbruksforvaltning foreslår at dagens egenandelssystem, hvor kr 10.000 trekkes fra taksten og deretter erstattes skaden med 85%, erstattes av en fast egenandel på 25%. Vestfold Bondelag mener at en egenandel på 25 % vil medføre en betydelig økning av egenandelen for store og omfattende skader. Det er svært urimelig at skadelidte skal bære en så stor egenandel. I enkelte tilfeller vil det medføre at vedkommende kanskje ikke har økonomi til å gjenopprette skaden. Vestfold Bondelag mener at egenandelen bør holdes på samme nivå som tidligere, maksimalt 20 %. Det bør av samme grunn heller ikke være noe øvre tak på erstatningsbeløpet.

Erstatning til leier eller eier
Naturskader på leid areal ble tidligere ikke erstattet. Det kan skyldes at Naturskadeloven har sitt opphav i ei tid da bonden tilnærmet eide alt areal på sin egen driftsenhet. Dagens situasjon er at det leies inn et betydelig større areal enn det bonden sjøl eier. I mange kommuner er godt over halvparten av jorda bortleid. Vi kan ikke se logikken i at naturskader på f.eks jordbærfelt eller frukttrær ikke kan erstattes på lik måte på leid areal som eid areal. Vestfold Bondelag kan ikke se at leiers interesser er ivaretatt i det nye lovforslaget.

Uttalelse til Norges Bondelag om forslag til tiltak for å hindre at økobønder gir opp

En intern arbeidsgruppe i Norges Bondelag nedsatt i oktober 2008 har avgitt innstilling. Bakgrunnen var et forskningsprosjekt ved Bioforsk og Nilf om frafallet blant økobønder – hva er årsakene?

Styret har sendt rapporten til høring i fylkeslagene og hos markedsaktørene med samme høringsfrist som jordbruksavtaleforhandlingene. Nilf og Bioforsk fant at følgende 4 forhold var blant de viktigste årsakene til utmelding:
- For mye byråkrati med Debiosertifisering og kontroll.
- For små tilskudd til økologisk landbruk
- Uforutsigbare politiske rammevilkår for økologisk landbruk
- For lav merpris for økovarer.

Arbeidsgruppens inntrykk er at kompliserte(Eu-regler) og mangel på kunnskap og informasjon trolig er viktigere årsaker til utmelding av kontrollordningen enn Debios rolle. Arbeidsgruppen forslår en del tiltak som de ikke har valgt å prioritere.

Arbeidsgruppen mener norske myndigheter må jobbe i forkant av Eu's regelutvikling, og være tøffere i tolkning av Eu regler.

Husdyrproduksjon har høyere investeringskostnader enn f eks korndrift. Arbeidsgruppen foreslår derfor differensiering av omleggingstilskuddet.

Dispensasjonssøknader må behandles raskere.

For å styrke den økologiske kompetansen og skape motivasjon og bevissthet rundt hvilke utfordringer man møter som økobonde forslår arbeidsgruppen obligatorisk agronomiske kurs med oppfølging over flere år og tilbud om dyrkingsgrupper.

Arbeidsgruppen poengterer at ikke all jord i Norge egner seg til økologisk produksjon pga klima og jordforhold, og at det ikke må oppfordres til økologisk drift på slike arealer.

Arbeidsgruppen forslår at det opprettes et eget økologisk utvalg i Norges Bondelag. Bondelaget bør synliggjøre den økologiske medlemsmassen bedre og være med i Debio, og i IFOAM. På denne måten kan Bondelaget arbeide mer aktivt for å være i forkant av regelutviklingen i Eu.

Vestfold Bondelag støtter arbeidsgruppens forslag, bortsett fra opprettelsen av et eget økologisk utvalg i Norges Bondelag.

Vi mener miljøutvalget i Norges Bondelag bør få ansvar for økologisk produksjon sammen med korn- og grøntuvalg. Vestfold Bondelag mener økologisk produksjon er en produksjonsform. Dette tilsier at det bør være med økologiske produsenter i utvalg og øvrige styringsorganer i Bondelaget på alle nivåer.

Hvorledes stimulerer vi grøftingen igjen? Henvendelse til Norges Bondelag

Saken er toppsak i uttalelsene fra våre lokallag og våre referansegupper. Styret i Vestfold Bondelag hadde derfor saken som temadiskusjon på vårt styremøte 13. mars hvor vi også avga uttalelse foran årets jordbruksavtaleforhandlinger. Vi viet grøfting stor plass i denne uttalelsen og bebudet å komme tilbake med saken. Jordgrunnlaget kan ikke fortsette å forfalle p.g.a stor leiejordprosent, kortsiktige avtaler og dårlig økonomi.
Prinsipielt er det ikke stor forskjell på kultivering av skogen og kultivering av jorda. Vi har derfor kikket til skogfondsordningen og spiller dette inn som et forslag som bør prøves gjennomført etter nærmere vurderinger.

Konklusjon:
- Tilskudd til grøfting gjeninnføres
- Jordfond opprettes – (Miljøsak egentlig)
  - Jordfondet knyttes opp mot kulturlandskapstillegget
  - Tvungen valgfri avsetning 2 – 50 %
  - Ordningen kan administreres av brukeren selv på nett (Som skogfond hos SLF)
  - Midler kan brukes fra fondet til Grøfting og andre hydrotekniske tiltak og veier.
  - Vilkår for bruk av fondet som for Skogfondsordningen

Bakgrunn
Det grøftes mindre enn 1000 daa pr år i Vestfold i dag av over 400 000 da.
Snart 50% leiejord i Vestfold gjør grøfting uten tilskudd lite aktuelt for driver på store arealer.

Miljøvirkningen av grøfting er så stor at det bør kunne forsvare tilskudd – "et grønt" tilskudd. Dette begrunnes slik:

Mindre jordavrenning når vannet renner ned i grøftene istedenfor i bekken.

Klimaeffekt ved mindre lystgasstap p.g.a bedre lufttilgang i jorda, mindre jordpakking og bedre utnytting av innsatsfaktorer som kunstgjødsel, drivstoff osv fordi det blir større avlinger å fordele innsatsfaktorene på.

Grøfting øker verdiskapingen i landbruket ved at årsikkerheten øker og at potetdyrking og grønnsakdyrking i større grad skjer på tyngre jord med dårlig dreneringsgrad.

Økologisk dyrking er spesielt avhengig av god drenering, særlig i åpen åkerkulturer.

Vi er kjent med at Bioforsk har opprettet en egen arbeidsgruppe for hydroteknikk.

Vurdering:
Noen vil hevde at grøfting i seg selv er lønnsomt. For mange er det sikkert riktig. Grøftekostnader kan i dag direkte utgiftsføres. Leiejordproblematikken og muntlige samt kort-

varige skriftelige avtaler taler mot at driver vil grøfte leiejorda dersom ”gulrøtter” ikke innføres.
Virkeligheten taler sitt tydelige språk om at det i dag ikke er attraktivt nok å grøfte.
Vi mener derfor at tvunget trekk av kulturlandskapstillegget kan aksepteres når størrelsen på avsetningen er valgfri for eksempel 2- 50 %. Teknologisk kan dette gjøres som ved skogfondsordningen på nett hos SLF. Obligatorisk trekk på X %, som brukeren kan justere.
Selv med selvdrenerende jord vil ”alle” ha bruk for 2 % til andre hydrotekniske tiltak / veier.

VI. Næringsutvikling - prosjektarbeid

I 2006 utarbeidet en Regionale landbruksrelaterte næringsstrategier hvor Vestfold Bondelag var med på utarbeidelsen. Planen gjaldt for 2007 – 2009. Planen ble godkjent av myndighetene sentralt. Høsten 2009 reviderte en planen med virkning for 2010 – 2011. Det ble kun foretatt små endringer i planen siden regjeringen fortsetter og har bebudet en ny Stortingsmelding om landbrukspolitikken framover.

Vestfold Bondelag har i 2009 gjennomført en forstudie om hva landbruket kan bidra med inn i et industrielt biogassanlegg i Vestfold. Konklusjonene ga grunnlag for å gå videre i form av et forprosjekt til SLF. Forprosjektsøknaden er senere innvilget av SLF og arbeidet er igangsatt og prosjektleder Ivar Sørby er ansatt.

Vårt forprosjekt ble startet opp høsten 2009 og skal foregå ut 2010. Eventuell plan og beslutning om investeringer skal skje i begynnelsen skje i begynnelsen av 2011. Etter planen skal biogassanlegget være i drift i 2013.

Landbruksdelen av prosjektet skal:
- Kartlegge råstofftilgangen fra landbruket
- Arbeide med alle sider rundt bruken av bioresten fra biogassanlegget
- Kartlegge og arbeide med å få til gode økonomisk forutsigbare løsninger for bøndene
- Tallfeste utslippsreduksjonene fra landbruket

Vestfold Bondelag hadde i 2008 et forprosjekt hvor en vurderte mulighetene for økt utmarksbasert næringsutvikling i Vestfold. Det konkluderte med at det var muligheter innen visse områder og et prosjekt ble iverksatt i 2009 med Kjartan Sjulstad ansatt som prosjektleder og Solveig Haugan Jonsen som prosjektansvarlig. Formålet med prosjektet var å øke og nyetablere næringsutvikling i utmarka i Vestfold. Synliggjøre tilbudet og øke tilgjengeligheten samt kvalitet på utbudet hos brukerne. Tilbydere som ønsker å videreutvikle sitt tilbud skal ha en betydelig inntektsøkning.

Tiltakene nevnt i prosjektsøknaden er:
- Utvikle maler/kravspesifikasjoner for ulike tilbud og prising av tilbud
- Finne noen utvalgte interesserte tilbydere og utvikle tilbud sammen med disse/være veileder i en startfase
- Taksere og kurse i tilbydere hva som finnes på deres område, gjennomføre vilt- og fiskestelltiltak
- Tilrettelegge et variert tilbud på særskilte områder
- Utvikle felles markedsføringskanaler som er nettbasert.
  Prosjektet er ment å gå fram til 2011.

I samarbeid med fylkesmannen har vi dannet et lite prosjekt hvor tiltakene var rettet mot tilbydere som er erfarne og som er godt etablert med egen virksomhet innenfor tjenesteproduksjon og mot gårdbrukere som er i en vurderingsfase for oppstart av Inn på tunet-

tjenester eller opplevelsesnæring. Tiltaket har arrangert 2 fagturer rundt i Vestfold for erfarne tilbydere av opplevelse og en fagtur for de som ønsker å starte opplevelsesnæring mot privatmarkedet.

I 2010 fortsetter prosjektet med fagtur for Inn på tunet tiltak og det vil bli gjennomført 2-3 temamøter.

Plasser pengene i veksthus

3,20%

rente fra første krone på vekstkonto. Vekstkonto er en sparekonto forbeholdt medlemmer av Norges Bondelag.

Lokal- og fylkeslag får også de samme betingelsene ved å opprette vekstkonto.

Vekstkonto åpner du på www.landkredittbank.no/nb eller 815 52 250.

NORGES BONDELAG

Landkreditt Bank

VII. Organisasjonsarbeidet

1.Tillitsmannsmøter, andre møter og kurs

Landbruk på dagsorden – årets store prosjekt
Landbruk på dagsorden var organisert som et prosjekt med Norges Bondelag som prosjektansvarlig og Lars Petter Taule som prosjektleder. Landbruk på dagsorden rettet seg spesielt mot opinionen/velgerne, lokale politikere og partienes kandidater ved Stortingsvalget. Hovedbudskapet er at norsk landbruk skaper verdier gjennom "Kjærlighet til norsk mat". Kjærlighet til norsk mat har blitt brukt som tekst på buttens forklær, T-skjorten og mye annet profileringsmateriell. Utdeling av avisen MatNyttig 21.4. av også en del av prosjektet Landbruk på dagsorden. Prosjektet har blitt båret fram av tillitsvalgte og ansatte på alle plan i organisasjonen. Kjærlighet til norsk mat har vært synlig overalt over hele landet i 2009. Ordførere, kjendiser og politikere over hele landet underskrev på at det hadde Kjærlighet til norsk mat.

Fylkesledere fra Østfold, Buskerud og Vestfold. Hhv Bjørn Gimming, Erik Hørlück Berg og Hans Edvard Torp.

Landbrukspolitisk fylkesmøte på Melsom vgs 3.2.09
Tirsdag 3.februar ble det avholdt Landbrukspolitisk fylkesmøte i stuene på Melsom. Fra Norges Bondelag kom styremedlem Jens Edv. Kase som redegjorde for ulike politiske temaer foran årets jordbruksavtaleforhandling med fokus på grøntsektoren. Han snakket også om opplegget rundt prosjektet Landbruk på dagsorden som Bondelaget skal arbeide systematisk med mot opinionen og politikerne fram mot valget. I tillegg skal det arbeides med nytt Prinsipprogram som skal vedtas av Norges Bondelags årsmøte i Bodø i juni.

Landbrukspolitisk husdyrmøte på Gjennestad 12.2.09
Møtet ble arrangert i samarbeid med Tine Vestfold, Norsvin, egg og kjøttringen i Nortura og Vestfold Bondelag. Per Harald Agerup og Egil Olsvik orienterte om forslagene fra arbeidsgruppen som vurderer omlegginger i markedsordningene for kjøtt og egg. Dette er nødvendig av hensyn til nåværende WTO-avtale. Det var mange svært interesserte deltakere på møtet.

Landbrukshelg og inspirasjonskurs
Grand Hotell, Kongsberg var møtested for bønder og landbruksinteresserte fra Vestfold og

Buskerud. Landbrukshelgen med mange aktuelle og interessante kurs ble avholdt 14.-15. februar. Bondelagene i Buskerud og Vestfold brukte anledningen til å avholde det årlige Inspirasjonskurset som en del av arrangementet. Det er gledelig at så mange prioriterte å delta på Landbrukshelgen i Kongsberg.

Avisutdeling 21. april
21. april deltok tillitsvalgte på lokal- og fylkesplan med å dele ut "avisen" MatNyttig til morgenpendlere på trafikknutepunkter som tog- og rutebilstasjoner. De som delte ut MatNyttig var alle ikledd lysgrønne T-skjorter med logoen BONDE på brystet. Aksjonen var landsomfattende og fikk god pressedekning.

Leder Hans Edvard Torp på Tønsberg stasjon.

Ledersamling 11. mai
Mandag 11. mai gjennomførte Vestfold Bondelag sin årlige gjennomgang av Statens tilbud i møte med lokallagene. Møtet ble avholdt i Bondelagets møtelokaler på Grønt Fagsenter. Leder Hans Edvar Torp fikk klare meldinger fra salen og at kraftforprisen er svært viktig i forhandlingene. I forhold til hva regjeringen lovte i Soria Moria-erklæringen er tilbudet en skuffelse med tanke på inntektsgapet til andre yrkesgrupper.

Stormøte om årets jordbruksavtale 27. mai
Bondelagene i Vestfold og Telemark arrangerte stormøte om jordbruksavtalen. Innleder var Eli Reistad nestleder i styret til Norges Bondelag. Hun gjennomgikk avtalen og de økonomiske rammene en klarte å forhandle seg fram til. Sikker ikke godt nok, men så langt vi kom, sa Eli Reistad i sin innledning. Hun mente det var viktig at det ikke ble brudd i forhandlingene i år. Hun forklarte enkeltpostene i rammetilbudet samtidig som hun la vekt på at det var stor usikkerhet rundt forutsetningene i avtalen.

Hun trodde gjødselprisene ville gå ned, men var usikker på hvor mye. Viktige forutsetninger er driftskostnadene framover og kornavlingene på verdensbasis. Får verden lave kornavlinger, vil etterspørsel på gjødsel øke og prisene stige.

Åpen Gård 16. august 2009
Det var mange lokallag som arrangerte Åpen Gård. Hvert år arbeider mange med å planlegge og gjennomføre Åpen gård. I 2009 hadde følgende lag arrangementer: Botne og Hillestad, Borre, Sandar, Sem, Hedrum og Hof. I tillegg har noen lag likende arrangementer i samarbeid med historielag og lignende. Det finnes fremdeles mye dugnadsånd i landbruksmiljøet.

Over 5000 voksne og barn besøker Åpen gård hvert år for å oppleve dyr, mat og miljø. Et svært positivt arrangement som viser hva vi som bønder og matprodusenter leverer til

Ny og spennende opplevelse på Åpen Gård.

samfunnet av smak, opplevelse og natur. Både store og små gleder seg over alt de ser, hører og smaker.

Gårdsbesøk og meieribesøk for partitopper
Noen av partitoppene var på gårdsbesøk hos styremedlemmer i Vestfold Bondelag. Her skulle de lære litt om landbruk i praksis og resultatet av eksisterende landbrukspolitikk. Styremedlemmene var fornøyde med gårdsbesøket og håpet at det gav positive resultater i forståelse for landbrukets problemer og nødvendigheten av en god og stabil landbrukspolitikk.

Politikere på tur
Med Vestfold Bondelag som vertskap dro storingsrepresentantene Sonja Mandt-Barthol-sen og Steinar Gullvåg, Ap, og leder av fylkestingsgruppa Arve Høiberg Ap på gårdsbesøk i midt og sydfylket, samt besøk på Nortura. Det er positivt når politikerne selv ber om gårdsbesøk og landbrukspolitisk oppdatering. Under besøket på Nortura ble de vist rundt og orientert om virksomheten av fabrikkdirektør Petter Berg. Han kunne fortelle at konsernet omsetter for 17 mrd og tar imot 300 000 tonn slakt pr år.

Valgkamparrangement for Olaf Tufte
Vestfold Bondelag inviterte alle listetoppene til Olaf Tufte. Her ble det både konkurranser, informasjon om landbruket i Vestfold og servert god hjemmelaget småsuppe. Det var en svært hyggelig og avslappet gjeng av politikere og bondelagsfolk i lek og alvor på tunet til Olaf Tufte. Vi jobber systematisk med å sette landbruk på dagsorden sa leder i Vestfold Bondelag, Hans Edvard Torp når han ønsket 16 politikere velkommen. Nils T. Bjørke leder i Norges Bondelag deltok også. Han snakket om at matproduksjon er viktigere enn på lenge. Verden trenger mat mer enn noen gang, sa han.

Geir Smeby fra Vestfold Høyre i sving.

Ivrig prat blant deltakerne.

Lokallagsledersamling
24.september var det lokallagsledersamling på Norturas anlegg i Tønsberg. Etter at leder Hans Edvard Torp ønsket velkommen innledet Hans Kristian Heum om Norturas situasjon og hvilke virkemidler som kunne settes inn for å bedre bedriftens resultat. Etter en runde med spørsmål fra de fremmøtte gikk en over på aktuelle organisasjonssaker. Ledermøtet var oppstart på vinterens lagsarbeid både på lokalplan og fylkesplan. Det var godt fremmøte og forsamlingen var interessert og aktiv.

Gartnerdagene
Også i år deltok Vestfold Bondelag med stand i samarbeid med forsøksringene. Vestfold Bondelag mener Gartnerdagene er viktig for å synliggjøre at grøntnæringen i fylket er av vesentlig størrelse.

Ledermøte på Rica Havna
Ledermøtet ble i år arrangert i samarbeid med Akershus Bondelag. I år som i fjor var vi på Rica Havna, Tjøme. Fra Norges Bondelag deltok leder Nils T. Bjørke som også var første innleder på ledermøtet. Han snakket blant annet om hvilke arbeidsområder Bondelaget måtte vektlegge fram mot jordbruksforhandlingene i 2010. Etter lunsj første dagen holdt Espen Bogen et svært interessant foredrag om kjedens arbeidsmåter. Vi bør merke oss at noen har blitt svært rike på å drive dagligvarehandel, sa han. Espen Bogen har også skrevet boken ”Rik på lavpris”. Seniorrådgiver i Landbruks- og matdepartementet Frode Lysandtræ holdt foredrag om behovet for mat og økt produksjon på den ene siden og hvordan kornbøndene skal forholde seg til nye klimakrav på den annen side.

Møte med nye tillitsvalgte
7. desember var det samling for nye tillitsvalgte i Bondelagskontorets møtelokaler. 16 personer deltok og nestleder Elin Røed ønsket velkommen og ledet møtet. Deltakerne ble orientert om Grønt Fagsenter, fylkeskontoret og nettportalen www.grontfagesenter.no. Nettportalen er et viktig redskap i informasjonsarbeidet og kalender hvor lokallag og andre kan legge inn sin møtevirksomhet i tillegg er det henvisninger til offentlige etater, samvirkeorganisasjoner og annen nyttig informasjon. Deltakerne ble oppfordret til ikke å være redde for å kontakte ansatte og tillitsvalgte når det var ønskelig.

Andre organisasjonssaker
Svineinfluensautbruddet og beredskap rundt sykdommen har det blitt brukt tid på høsten 2009. Det var stor usikkerhet rundt vaksinasjonsanbefalinger fra myndighetene, tilgang på vaksiner og smitte mellom menneske - dyr – dyr – menneske.
Vestfold Matfestival hvor Vestfold Bondelag har hatt et fylkesstyremedlem med i styret ble nedlagt i løpet av arbeidsåret etter. Prosessen for nedleggelse fulgte vanlige demokratiske regler og var udramatisk.

Utenlandsk arbeidskraft og forholdene rundt tariffer, bo- og arbeidsforhold har Vestfold Bondelag også dette året engasjert seg i. Det har vært møter mellom Landbrukets arbeidsgiverforening, LO og fylkeskontoret for å få til løsninger alle er tjent med. Dette arbeidet anses som viktig for å vise at bøndene er ansvarlige og etterrettelige som arbeidsgivere.

Videre har fylkeslaget deltatt på Økoseminar, landbrukspolitisk kurs i Oslo, arbeidet med jordpriser i pressområder etter henvendelse fra et lokallag og deltatt på møter og kurs hvor landbruk, politiske rammer og verdenshandel ofte har vært aktuelle temaer. Vi kan vel slå fast at landbrukspolitikk, matvaresituasjon, verdenshandel, smittefare ved frakt av dyr over landegrensene og mye annet har kommet inn som viktige temaer i vårt organisasjonsarbeide.

TINE ®
www.tine.no

gjensidige.no

GJENSIDIGE

ØKT TRYGGHET OG GODE RABATTER

Norges Bondelag og Gjensidige samarbeider om trygghet for familie og gård. Som medlem tilbys du gode rabatter og fordeler hos oss.

Kontakt oss på 03100, se gjensidige.no eller kom innom vårt kontor.

Naturbruk tar Melsoms tradisjoner videre

- Landbruksskolen!
Sier folk. Og mener Melsom videregående skole.

I hvert fall er det mange som fortsatt kaller skolen for landbruksskolen. Noe rett har de. Tradisjoner som har gjort skolen til utdanningssted for mang en fersk agronom, er dypt forankret.
Skolereformen i 1994 omdefinerte Melsom til videregående skole. Landbruk ble erstattet med Naturbruk.

Læreplaner og kompetansemål i utdanningsprogrammet Naturbruk tar fortsatt vare på tradisjonene. På Melsom møtes dyr og mennesker. Det sås, plantes og høstes. Naturforvaltning, økologi og miljøtenkning har sentral plass i undervisningen.
Vår satsing på hest har gitt positiv elevutvikling. Fra høsten 2010 lanseres nye fordypninger, Hund og Landbruksmekanikk. Det er gledelig å registrere interesse og forespørsler fra hele landet!

Det skjer mye positivt på Melsom. Nye undervisningsfasiliteter vil stå ferdig høsten 2010. Det arbeides med nye planer for å legge til rette for moderne undervisningsarenaer der elever kan tilegne seg kompetanse som næringen etterspør. Det forutsetter god dialog med næringen. Vi føler at vi har det; og det vil vi bygge videre på.

Melsom er inne i en bærekraftig utvikling.
Skolen er så absolutt videregående!

Melsom vgs. er en livskraftig og økologisk skole preget av raushet, fellesskap og unik kompetanse.
(Skolens visjon)

Melsomvikveien 180, 3159 Melsomvik
Tlf.: 33 36 39 00. E-post: melsom.vgs@vfk.no
Hjemmeside: mvs.vfk.no

Melsom vgs.

VIII. Referansegrupper

Sekretærbistand fra Bondelaget til samarbeidende organisasjoner

Referansegruppe grønt 2009

Referansegruppen har hatt 2 møter i meldingsåret og sendt inn innspill til fylkesstyrets uttalelse foran jordbruksforhandlingene. Referansegruppen rettet hovedfokus på satsing på landbrukskompetanse og et solid økonomisk fundament for forsøksringene, som gruppen mener er bondens viktigste rådgiver når det gjelder jord- og plantekultur.

Grøfting som miljø- og klimatiltak ble det også lagt stor vekt på fra referansegruppen. Dårlig drenert jord produserer nitrogengasser som langt overstiger CO2 som klimagass. Mangelfull drenering gir dårlige forhold for plantenes vekst og derved mindre avlinger og dårligere lønnsomhet i produksjonen. God drenering gir også mindre tap av næringsstoffer.

Referansegruppen har også diskutert temaer rundt utenlandsk arbeidskraft og Merkeordningen Nyt Norge" etter innspill fra Fylkesmannens landbruksavdeling. Det ble poengtert at de som hadde kontrakter med Bama og Coop lønner sine ansatte i samsvar med minstelønnssatser justert etter tidligere arbeidserfaring. Arbeidskraft som kommer til Norges som sesongarbeidere er ikke alltid like interessert i stramme arbeidstidsrammer i det de fleste ønsker å tjene så mye som mulig mens de er i Norge.

For produsentene kan det være et problem i forhold til priser på produktene at nye produsenter vil inn på markedet og underbyr sine varer samtidig som grossistene truer med billig import.

Referansegruppen har også diskutert erstatningsordningene for klimabetinget skade. Den kom fram til forslag til forbedringer i nåværende ordning. Gruppen foreslår at gjennomsnittsavling i kilo de siste 5 år forblir uendret, men at det i tillegg hentes inn opplysninger om oppnådd pris for hvert av de 5 årene. Dvs at både avlingsmengde og oppnådd pris er med i beregningsgrunnlaget når erstatning skal utregnes. Erstatning for tapt inntekt ved avlingsskade skal være en nødordning for produsentene slik at en del at tapene må den enkelte produsent uansett bære selv.

Referansegruppe korn 2009

Referansegruppe korn har hatt 2 møter i arbeidsåret, og sendt innspill til fylkesstyret foran styrets uttalelse om jordbruksforhandlingene til Norges Bondelag. Også referansegruppe korn hadde et sterkt ønske om tilskudd til grøfting av dårlig drenert jord. Gruppen viste til at store deler av dyrka mark har et stort naturlig dreneringsbehov. Mye har ikke vært grøftet siden 1953. Det er et ønske at det kommer på plass en tilskuddsordning som er varig og forutsigbar.

I Vestfold har lønnsomheten i dyrking av hvete i mange tilfeller ikke blitt som håpet pga kvatitetstrekk for skrumpent korn som også i enkelte tilfeller har blitt klassifisert som forkorn med en lavere pris enn matkorn. Dette er et alvorlig kvalitetsproblem med stor

økonomiske konsekvenser for den enkelte. Referansegruppen mener det bør settes i gang undersøkelser og forsøk som kan avdekke hva som er årsaken. Gruppen setter også spørsmålstegn ved at det bare er visuell bedømming av kornprøvene når det finnes teknisk utstyr som kan erstatte den visuelle bedømmelsen. At det blir pristrekk ved vannprosenter over 15% og ikke gis tillegg for vannprosent under 15% virker også noe urimelig.

Det er ønskelig med beredskapstilskudd til såkornlager. Det bør også være mulig å overlagre forhvete fra en sesong til neste. Referansegruppen mener også det er viktig erosjonsutsatte områder blir ivaretatt gjennom tilsudd via RMP og høyere prisnedskrivingstilskudd.

Referansegruppen er medarrangør på Korndagen som hvert år avholdes på Statens park. I tillegg er referansegruppen representert på den årlige kornkonferansen i Oslo

26.november besøkte referansegruppen Felleskjøpets anlegg i Larvik og ble orientert av Hans Stokke i Felleskjøpet Agri.

Referansegruppe tjenesteproduksjon 2009

Det har bare vært holdt et møte i referansegruppa i 2009, og det ble holdt i forbindelse med uttalelse foran jordbruksforhandlingene. Gruppa består av medlemmer som driver med forskjellige tiltak innen Inn På Tunet, opplevelser og mat. Målsettingen med gruppen er å holde hverandre orientert om det som skjer innenfor de ulike sektorene, ta opp aktuelle saker, og planlegge aktiviteter.

Innspillet til jordbruksforhandlingene tok opp prioriteringer av utviklingsmidler, VSP mat, reiselivssatsing og lokale matspesialiteter.

Vestfold Bondelag og Fylkesmannens Landbruksavdeling har høsten 2009 satt i gang prosjektet "Styrket samarbeid gir økt utvikling."
Det skal gjennomføres 4 studieturer i Vestfold med forskjellige målgrupper innenfor opplevelser/Inn På Tunet. Målet med turene er at tilbyderne skal bli bedre kjent med hverandre og de tilbud som finnes i fylket. Det skal også arrangeres 3 temamøter i prosjektperioden.

Referansegruppe husdyr 2009

Referansegruppe husdyr har hatt 2 møter i 2009 med grundige gjennomganger av situasjonen for de ulike husdyrslaga i fylket.
Situasjonen for melkeproduksjon er ganske stabil. 3-4 produsenter slutter hvert år, og det bygges 1-2 nye fjøs. Solgt kvote blir omsatt innen fylket. Tine har i samarbeid med BSF arrangert kurs i dyrevelferd med til sammen 120 deltagere.
Det ble i 2009 importert over 8.000 tonn storfe, og det gir betydelig økning på norske fryselager. I Vestfold er det ca 2.500 ammekuer. Påvisning av Blåtunge har gitt restriksjoner på flytting av dyr også i Vestfold. Båndlegging og restriksjoner varer i to år etter siste positive prøve.
For svineprodusentene ble 2009 et år med utfordrende økonomi, særlig for nyetablerte. Det er særlig økning i kraftfôrprisene som er problematisk, men også inntektssiden med bl.a 2% trekk i utbetalingspris fra Nortura siste halvår. I høst ble det stort fokus på svineinfluensa, og flere besetninger ble rammet i Vestfold.
Også i kyllingproduksjonen ble 2009 en utfordring. Det er reduksjon i innsett og lave

priser, og kraftfôrprisene har økt mer enn forutsatt. Produksjon av kalkun har økt vesentlig de siste 2 årene.
For egg er det balanse i markedet nå, men en forventer overskudd i 2010 og 2011, og underskudd når forbud mot burhøner trår i kraft i 2012. Det må bygges flere nye hus i Vestfold for at vi skal opprettholde vår andel av produksjonen etter 2012.
2009 var et dårlig år for tilvekst på lam i Vestfold. Blåtunge har gitt restriksjoner i forhold til smitte, og saueprodusentene trekkes 1 kr/kg for å dekke kostnader i forbindelse med fotråte.
Salget av økologisk produkter gikk i første halvår ned med 5% på grunn av finanskrisen og økt fokus på pris. Nortura satser friskt på økologisk produksjon og lanserte i vår Nordgården som økologisk merkevare.
Markedsordningen ble endret i 2009, da storfekjøtt ble løftet ut av målprissystemet. Nortura har fått ansvaret for å fastsette engrospris for storfe ut fra visse regler.
Endret fokus fra kvalitet og mangfold til pris på kjøtt, ga tapt salg og betydelige utfordringer for Nortura. Det førte til redusert utbetalingspris, økt behov for egenkapital og store endringer i organisasjon og struktur.
Referansegruppe husdyr har også kommet med innspill til jordbruksforhandlingene. Det gjelder overflytting til ny markedsordning, priser, overføringer, struktur, velferdsordninger, prisnedskrining, finansiering m.m.

Grunneierutvalget 2009

I arbeidsåret har Grunneierutvalget sendt brev til Norges Bondelag med oppfordring til å opprette er sentralt grunneierutvalg. Oppfordringen ble gjentatt på Norges Bondelags årsmøte i Bodø av Harald Lie, utsending fra Vestfold.

Grunneierutvalget har engasjert seg i en sak om ødeleggelse av fortidsminner hvor grunneier fikk bot og krav om erstatning. Det var mange uklarheter omkring opplysningsplikt fra det offentlige og krav om innhenting av opplysninger for grunneier før arbeid settes i gang. Vestfold Bondelag ble anmodet om å etterlyse hva Norges Bondelag har gjort i forhold til å følge opp lovverk for kulturminner og grunneiers ansvar. Grunneierutvalget har også vært involvert i saker som jordleieavtaler, jernbanens avtaler med grunneiere på strekninger hvor utbygging er nær forestående, avtale hvor det legges vannledninger og/eller kloakkledninger, linjerydding uten varsel til grunneier, og bistand til klagebrev angående søppelforbrenningsanlegg. Det er viktig at det finnes gode avtaler mellom offentlige etater og grunneiere og at avtalene er lett tilgjengelige for de som trenger det.

Grunneierutvalget driver ikke med juridisk rådgivning, men bistår medlemmene når veivesen, vernemyndigheter og andre offentlige instanser henvender seg til grunneiere om gravearbeider, ekspropriasjon av grunn til veier, jernbane etc.

8.12.09 hadde Grunneierutvalget invitert Ole Jacob Helmen og Harald Milli til å delta på møte i Grunneierutvalget. Møtet ble holdt med bakgrunn i styrevedtak i Norges Bondelag om at organisering og synliggjøring av arbeidet med grunneierspørsmål er et prioritert saksområde for organisasjonen. Det er vurdert å etablere et nettverk med ressurspersoner på ulike grunneierspørsmål som medlemmer kan benytte. Det er adv Ole Jacob Helmen som er ansvarlig for dette saksfeltet i Norges Bondelag. Forsvar av grunneierrettigheten et prioritert saksfelt, sa Helmen. Forsvar av grunneierrettigheter gjøres ved å følge opp

lovsaker. Det ble opplyst om at det med hjemmel i agens lovverk ikke er mulig å få erstattet med enn tapt bruksverdi. Han foreslo å bygge opp et erfaringsarkiv med eksempler og løsninger i ulike saker.

Grunneiere fratas råderetten snikvis sa Milli. Han påpekte at med samfunnets økte behov, at det blir stadig mer aktuelt med vern. Organisasjonen må holde tak i grunneierretten. Milli foreslo et nettverk av ressurspersoner som er interessert i å arbeide med denne typen spørsmål. Et korps av fagpersoner som kan gi førsteråd til grunneiere.

Økonomiutvalget 2009

Utvalget skal søke å ivareta funksjonene til Samarbeidslaget for regnskapslaga i Vestfold som ble vedtatt nedlagt på årsmøtet 28.2.07. Dette skjer gjennom arbeidsdeling med rådgivningsselskapet Grønn Partner AS eid av regnskapskontorene, forsøksringene og Vestfold Landbruksselskap.

Utvalget består av:

Leder:	Cathrine Stavnum	Hans Jørgen Skinnes
	Helge Bonden	Jørn Gjone
	Dag Terje Hessevik	

Utvalget har ikke hatt møter i 2009. Mange av utvalgets medlemmer har deltatt i arbeid tilknyttet regnskapskontorstrukturen som pågikk 2008 og første halvår 2009.

Det er avholdt egen uformell samling for daglige ledere på regnskapskontorene.

Etter at arbeidet med regnskapskontorstrukturen er avsluttet på fylkesplan, gjenopptas aktiviteten i økonomiutvalget.

Samarbeidsrådet øst

Følgende organisasjoner er medlemmer:

Nortura	Telemark Bondelag
Tine Meierier øst	Buskerud Bondelag
Felleskjøpet Agri	Vestfold Bondelag
Landkreditt	
Akershus Bondelag (sekretariat)	Østfold Bondelag

Samarbeidsrådet formål er å:

A gjennomføre utadrettet virksomhet for å ivareta landbrukets interesser i regionen.
B være et forum for medlemsorganisasjonene hvor landbrukspolitiske utfordringer og samarbeidsoppgaver i regionen drøftes.
C arbeidet for økt tilslutning til de økonomiske og faglige organisasjonene i landbruket.
D ellers bidra til å oppfylle de til enhver tid gjeldende avtaler om regionalt samarbeid mellom Norsk Landbrukssamvirke og faglagene.

Arbeidsåret 2009 (utdrag av gjennomførte aktiviteter):

Årssamling 12. Februar ble avholdt på Felleskjøpet Agri
Tron Reierstad (Tine Meieri øst) ble gjenvalgt som leder for ett år, med Anette Ås (Land-

kreditt) som personlig vara. Ola S. Norbø (Telemark Bondelag) og Øyvind Funderud (Nortura) ble valgt som revisorer begge for ett år. I arbeidsåret har Forum for organisasjonsansvarlige avholdt møte 15.april og 7.oktober.

28. og 29.oktober ble det avholdt en konferanse kalt Treffpunkt landbruk øst. Her deltok 130 deltakere på Sundvollen Hotell. Formålet var å sette landbruk på dagsorden og knytte kontakter på tvers av organisasjonene. Konferansen ble åpnet av generalsekretær i Norges Bondelag Per Gunnar Skorge som snakket om "Bondelaget og samvirket". Andre temaer var "korn og kraftforpolitikk i dag og framover" ved Anders Huus, "Norturas utfordringer og veien ut" ved Egil Olsvik, kapitalbehov i landbruket ved Steinar Dvergsdal og samvirkeutfordringer ved Ola Jordhøy.

Felles kommunikasjonsplattform for samvirket er utviklet av Norsk landbrukssamvirke og er ment som utgangspunkt for foredrag hvor formålet er å fortelle om samvirket. Presentasjonen kan brukes av alle samvirkeselskapene spesielt ut mot studenter og unge bønder.

Vestfold Landbruksselskap

Vestfold Landbruksselskap har til formål å bidra til å styrke Vestfolds landbruk. Medlemmer av Vestfold Landbruksselskap er Vestfold Bondelag, Viken Skog, Fylkesmannens landbruksavdeling, fylkeslandbruksstyret, Melsom videregående skole og Gjennestad Gartnerskole.

Styret i Vestfold Landbruksselskap består av det til enhver tid valgte styre i Vestfold Bondelag. Styret innkaller til medlemsmøte når styret finner det ønskelig, eller minst 3 av medlemmene forlanger det.

Sekretariat i Vestfold Landbruksselskap er sekretariatet i Vestfold Bondelag.

Styret har hatt 5 styremøter i meldingsåret. Av saker nevnes driften av Jarlsberg utstillingsplass og støtte til utredning av regnskapskontorstrukturen i Vestfold.

Vestfold Travselskap har inngått leieavtale med vestfold Landbruksselskap om bruk av utstillingsplassen. Utstillingsplassen blir fremdeles flittig brukt av hobbydyrlagene.

Fra 1.5.2004 har Vestfold Travforbund hatt driftsansvaret for Jarlsberg utstillingsplass. Henrik Berg fortsetter arbeidet som driftsjef.

I 2009 har det vært ca 200 arrangementer med sterkt innslag av barn og unge. Dette gjelder spesielt de som driver med kaninhopping og ponnikjøring. Samarbeidet mellom banemannskap, brukere og driftssjef har vært meget bra.

I 2009 vedtok styret å kjøpe 58 aksjer i Grønn Partner AS slik at en blir eneeier med totalt 68 aksjer. Selskapet forenkler driften og vil bli brukt til informasjon, prosjekter og nettløsninger i første omgang.

Regnskapskontorene i Vestfold

Andebu Regnskapskontor
33 44 33 60
Boks 48, 3158 Andebu
fax 33 44 34 25
andebu.regnskapskontor@c2i.net

Regnskapskontoret Nordre Vestfold ARS
33 09 82 00
Vesthøyv. 19, 3080 Holmestrand
fax 33 09 82 10
rnv@vekstra.no
www.vekstra.no

Brunlanes Regnskapskontor
33 18 47 53
Sigurdsgt. 1, 3256 Larvik
fax 33 18 22 04
brunlanesrk@c2i.net

Hedrum Regnskapslag
33 13 00 00
Sophus Buggesvei 15, 3257 Larvik
fax 33 13 00 20
post@hedrum-regnskap.no
www.hedrum-regnskap.no

Re Regnskap AS
33 39 68 70
3175 Ramnes
fax 33 39 68 92
post@re

Hof Regnskapskontor
33 05 85 60
Thorshaugv. 19, 3090 Hof
fax 33 05 83 13
post@hof-regnskap.no
www.hof-regnskap.no

Lardal regnskapskontor
33 12 81 15
Boks 2, 3276 Svarstad
fax 33 12 99 25
pereinar@lardalregnskap.no

Sandar Regnskapslag
33 42 16 00
Skiringssalvei 9, 3211 Sandefjord
fax 33 42 16 01
sandarre@online.no

Hov Regnskap AS
33 13 91 91
Olavsgt. 2, 3256 Larvik
fax 33 13 91 92
post@hovregnskap.no

MidtVestfold Regnskap BA
33 36 32 20
Gjennestadtunet 85, 3160 Stokke
fax 33 36 32 21
post@stokke-bk.no

Tønsbergdistriktets Regnskapslag
33 08 18 05
Johannes Huneide, Raveien 323, 3184 Horten
fax 33 08 18 37
johun@c2i.net

Våle Regnskapskontor BA
33 06 45 00
Skaugv. 2, Postboks 35, 3177 Våle
fax 33 06 45 01
firmapost@vrk.no, www.vrk.no

Tjølling Regnskap
33 12 63 00
Bøndenes Hus, 3280 Tjodalyng
fax 33 12 64 98
kristen@tjollingregnskap.no

Merkur Regnskap BA
32 86 71 90
Postboks 98, 3647 Hvittingfoss
fax 32 86 71 99
post@merkur-regnskap.no

IX. Medlemsoversikt

Lag:	Antall medlemmer 2008	2009	bevegelse 2008/2009
Andebu	197	196	+ 1
Borre	126	129	- 3
Botne/Hillestad	160	151	+9
Brunlanes	117	115	+ 2
Fon	65	54	+ 11
Hedrum	232	230	+ 2
Hof	130	128	+ 2
Kjose	21	22	- 1
Lardal	162	165	- 3
Nøtterøy	79	79	-
Ramnes	172	174	- 2
Sandar	226	230	- 4
Sande	281	275	+ 6
Sem	265	269	- 4
Stokke	277	282	- 5
Strømm	64	67	-3
Tjølling	159	158	-1
Tjøme	27	27	-
Undrumsdal	56	56	-
Vivestad	31	31	-
Våle	223	224	-1
Direkte medlem i fylket	1	1	
	3075	**3066**	

Tallene er à jour pr. 01.01.2010.

Oversikt over tillitsvalgte

Ledere i lokale bondelag 2009/2010

Andebu	Karen Anine Horntvedt, Laksekjønnv.1,3158 Andebu anine.ho@online.no	95227772 m
Borre	Silje Eckdahl, Borrev. 104, 3186 Horten eikgard@online.no	91595593 m
Botne/Hillestad	Jon Zimmermann, Gudumv. 15, 3080 Holmestrand zimmermann@h-nett.no	33096960 p
Brunlanes	Anne-Kari Hedlund, Helgerov.493, 3294 Stavern mo-hedlu@online.no	90721183 m
Fon	Magnus Johnsen, Fon, 3174 Revetal magnusjohnsen83@hotmail.no	97192068 m
Hedrum	Vibeke Kvalevåg, Holm, 3282 Kvelde andhokva@online.no	45604526 m
Hof	Marit Green Tymczuk, Nufv. 5, 3090 Hof marit@nordrenauf.no	92440239 m
Kjose	Ivar Næss, Kjosev.460, 3268 Larvik	33180109 p 48209609 m
Lardal	Bjørnar Steinsholt, Moen Vestre, 3277 Steinsholt stensmo@frisurf.no	33129561 p 92035482 m
Nøtterøy	Hans Jacob Fosaas, Kirkev.60, 3140 Nøtterøy htfosaas@online.no 90193158 m	33322874 p 90866342 m
Ramnes	Hans H. Kirkevold, Heian Nordre, 3175 Ramnes hhkirkev@online.no	33396064 p 91895930 m
Sandar	Trond Clausen, Råstadv. 173, 3239 Sandefjord t-clause@online.no	33453057 p 90018992 m
Sande	Øyvind Sleviken, Lærumv. 46, 3070 Sande oe-slev@online.no	97153244 m
Sem	Jan Albert Swift, Røråsv.130, 3179 Åsgårdstrand jswift@online.no	90088714 m
Stokke	Hans Jacob Haslestad, Tassebekkv. 119, 3160 Stokke grishus@online.no	33338326 p 92293880 m
Strømm	Knut Amund Surlien, Havnevik, 3060 Svelvik knutamund@surlien.no	33774032 p 95132631 m
Tjølling	Per Anders Lund, Lund, 3280 Tjodalyng per.anders@steen-lund.no	90844564 m 91744802 m
Tjøme	Erik Graff Wang, Rødsgt. 59, 3145 Tjøme 90828309 m	33390137 p
Undrumsdal	Olav Sæthre, Lofstadv. 97, 3178 Våle olav-saethre@hotmail.com	33063212 p 95026189 m
Vivestad	Helge Skjeggestad, Teien, 3175 Ramnes he-skje@online.no	33397719 p 95208356 m
Våle	Knut Søyland, Fossanv.12, 3174 Revetal vaale.bondelag@gmail.com	33062577 p 91531674 m

Telefon forkortelser: p = privat f=faks m = mobil

X. Meldinger fra samarbeidende organisasjoner

A) Bygdefolkets Studieforbund Vestfold 2009

Styret:

Vidar P. Andresen (leder)	Vestfold Bondelag
Anne Lisbeth Fjære Aasgjelten	Vestfold Bygdekvinnelag
Ellen Beate Folkvord	Landbrukssamvirket (Tine)
Jacob Rustan	Landbrukssamvirket (Nortura)
Lars-Arne Høgetveit	Forsøksringene (Gafa)

Ansatte:

Elisabeth Larsen	Daglig leder

Landbrukshelga ble i samarbeid med BSF Buskerud og Buskerud Bondelag arrangert 14. og 15. februar på Quality Grand Hotel på Kongsberg. Ca. 150 deltakere hadde en fin helg med nyttig faglig oppdatering og hyggelig sosialt samvær. Deltakerne kunne velge mellom kurs i Eierskifte, "Nå er det min tur", Gårdens historie, Grunneierrettigheter, Oppdatert som bonde, Inspirasjonskurs for tillitsvalgte og Frisk avvenningsgris. Under åpningen lørdag snakket NBU-leder Gunnar H. Husby om at ungdommen måtte vise større engasjement i forhold til næringa. Deretter holdt landbruksøkonom Ole Christen Hallesby et engasjerende foredrag over temaet: "Det handler om mat, penger og politikk! Hva gjør du som driftsleder og bonde"

På Landbrukshelga ble også Landbrukets HMS-pris utdelt. Den gikk til Hans Olav Moskvil for arbeidet med å legge forholdene godt til rette for de utenlandske arbeiderne han har på gården i løpet av vekstsesongen. Moskvil og kona Elin driver med jordbær, bringebær, korn og slaktegris. I

Landbrukshelga var naturlig nok høydepunktet i 2009, men vi har også arrangert bl.a.: plantevernkurs, maskinførerkurs, gjødselplan-/skifteplankurs, KSL-kurs og HMS kurs, dyrevelferdskurs og kurs i Varme arbeider.

BSF Vestfold har et meget godt samarbeid med blant annet Vestfold Bondelag, forsøksringene, Fylkesmannens Landbruksavdeling og AOF Vestfold/Telemark. Et samarbeid vi er helt avhengig av for å kunne arrangere gode kurs for bøndene i Vestfold.

Vi vil takke kurslærer og andre samarbeidspartnere for stor velvilje, positivitet og Vestfold Barne og Ungdomsråd.

B) Jordvernforeningen i Vestfold 2009

Jordvernforeningen har de siste årene avholdt et åpent møte i forbindelse med årsmøtet. Jordvernforeningen i Vestfold er en tverrpolitisk og partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon. Foreningen vil gjennom handling og målrettet informasjonsarbeid mot media, politikere og opinionen søke å samle bred forståelse og støtte for nødvendigheten av et sterkt jordvern i Vestfold. I dette arbeidet er det viktig å understreke jordvernets betydning som en bred samfunnssak. Foreningen krever at utbygging skal skje på andre arealer enn dyrka mark.

Årsmøtet ble avholdt 18.mars på Gjennestad Gartnerskole. Etter årsmøtet består styret av:

Leder:	Olav Nordheim, Hedrum, Mobil 91874850
Styremedlem:	Rolf Berg, Horten, mobil 99131168 (nestleder)
	Oddbjørn Rød, Stokke, mobil 92039093
	Anne Berit Finden, Holmestrand, mobil 91520855
	Tron Clausen, Sandefjord, mobil 90018992

18.mars var det et åpent møte på Gjennestad Gartnerskole hvor temaet var Matjorda forsvinner – kan vi gjøre noe med det? Innledere var landbruksdirektør Olav Sandlund, politisk rådgiver i LND Ane Hansdatter Kismuel, biskopen i Tunsberg Laila Riksåsen Dahl. I tillegg deltok stortingsrepresentantene Svein Flaatten (H) og Steinar Gulvåg (Ap)

Jordvernkonferanse ble arrangert på Sandefjord Motorhotell 20.april 2009. Av de 50 deltakerne på konferansen møtte 13 ordførere og varaordfører inklusive fylkesordfører Per Eivind Johansen. På konferansen opplyste avdelingsdirektør i LND, Geir Dalholt at matproduksjonen i verden må økes med 50% innen 2050. Mer informasjon på nettsiden www.jordvern.no
Jordvernforeningen har videre i et brev til fylkesmannen krevd at jorda på Gulli utenfor Tønsberg ikke mekles bort. Foreningen har vært aktiv i 2009 og har egen t-skjorte til salgs for kr.100.

C) Vestfold Bygdeungdomslag 2009

Styret 2009/10

Leder:	Jørgen Hvitstein
Nestleder:	Kai- Jack Tohn
Kasserer:	Asgeir Moland
Kulturleder:	Anders Haraldstad
Tevlingsleder:	Christoffer Moss Pedersen
Styremedlemmer:	Marthe Haslestad
	Halvor G. Pettersen

Medlemstall

Pr 31. desember 2009 har Vestfold BU 93 medlemmer. Det innebærer en nedgang fra 129 medlemmer ved utgangen av 2008. Tilsvarende tall for de siste årene er 57 (2004) , 50 (2005), 73 (2006) og 151 (2007)

Medlemmene fordeler seg med 6 (8 i 2007) medlemmer i Sande BU, 48 (70) i Vestre Skjee BU, 4 (5) i Hedrum BU, 0 (0) i Sem BU, 0 (1) i Botne/Hillestad BU og 30 (45) i Re.

Møtevirksomhet, representasjon og kontor
Styret i Vestfold BU har hatt syv styremøter i løpet av styreåret. Samtlige av møtene har foregått på Gjennestad, der VBU har lånt møterom av Vestfold Bondelag. Den gjensidige møtedeltakelsen, der VBU er representert i styrene til Vestfold Bondelag og Vestfold Bygdekvinnelag og omvendt, har ikke vært benyttet det siste året. Jørgen Hvitstein stilte på bondelagets årsmøte. Marthe Haslestad har vært Vestfold BUs representant i Vestfold Bygdekvinnelags styre, mens Anders Haraldstad Har vært Bus representant i Vestfold bondelag. VBU disponerer kontor, hylleplass, PC, telefon og kopimaskin på Vestfold Bondelags kontorer på Gjennestadtunet. Mesteparten av lagets eiendeler er satt på lager.

VBU-nytt, nettsider og media
VBU-nytt, fylkeslagets medlemsavis, kom ut med fire utgaver i 2008. Mot fjordårets to utgivelser. Etter avtale skaffer trykkeriet annonsører mot at de får annonseinntektene. I tillegg har noe informasjon gått ut til medlemmene per post.
Nettsidene <www.grontfagsenter.no/vbu/> har ikke vært oppdatert dette året. Men som motvekt til dette så er det blitt opprettet ei gruppe på Facebook.
Det har ellers vært lite profilering av Vestfold BU i media dette året. men under "Min tur" samlinga i Larvik, fikk vi sniket inn litt profilering i Østlandsposten og Sandefjords blad.

Året som er gått
Årsmøtet 2009 ble avholdt lørdag 21. februar på Gjennestad. På møtet ble Jørgen Hvitstein valgt som ny leder. Styret hadde fått inn forslag på vinnere av Gromprisen dette året. Gromprisen 2008 gikk til Sandar idrettslag og ble utdelt på årsmøtet.

D) 4H-Vestfold

Kort oversikt over 4H arbeidet i 2009
I 4H Vestfold har vi 27 klubber og ca 900 betalende medlemmer. 4H kontoret har i 2009 hatt to instruktører; Elise Andersbakken Lunde og Kristian Flåtnes, en prosjektleder; Renate Bjørnsen Lindhovd og en 4H konsulent; Cicilie Skjennum.

4H Vestfold sitt fylkesstyre i 2009 har bestått av:

Leder	Anne Marie Larsen
Nestleder	Hans Jørgen Galleberg
Styremedlem	Bjørn Martin Bamrud, Marius Stener Hansen og Ulrik Myrhaug

VIGGAs representant har vært Anine Horntvedt og Fylkesmannens landbruksavdeling har vært representert ved Ellen Finne.
Ordfører i Årsmøte har vært Liv Bekkeseth fra DnB Nor.
Vararepresentanter har vært: Christine Pauli Hem og Vebjørn Steinsholt

2009 har vært et aktivt år i 4H Vestfold og noen aktiviteter nevnes:
21. november 2008 ble det arrangert Plakettfest på Gjennestad Videregående skole med plakettutdeling til de som har fullført 4H programmet, det var denne gangen 25 4Here som mottok plaketten. For å få fullført 4H-programmet må man ha godkjent sju år i 4H.

13. – 15. mars ble det arrangert Storkurs i Sande. Dette er et kurs med forskjellige emnekurs som medlemmene velger, denne gangen kunne de velge blant friluftsliv, judo, dans, matlaging og mye annet. Det deltok ca 140 deltagere fra Buskerud og Vestfold.

VIGGA arrangerte også i 2009 Aspirantleir på Melsom videregående skole. Totalt 164 ivrige aspiranter deltok på sin første leir, hvor det var aktiviteter som dans, ballspill, teatersport, form/fantasi og mye mer.

Fylkesleiren gikk av stabelen siste uka i juni. Dette året ble vi invitert til Jarseng i Skien, leiren samlet 198 deltagere. Det ble en flott leir i et strålende vær med mange morsomme aktiviteter og emnekurs.

Nordgardssetra 4H seter kan se tilbake på et godt år. Stort sett alle kursukene har vært fullbooket, ungdommene som har vært på seterkurs har vært meget fornøyde også i år. Budeiene og miljøet på setra er unikt og vi er svært glade for all dugnadsinnsatsen alle 4H klubbene legger ned på setra i løpet av sesongen. Dessverre har tidligere sesonger gjort at økonomien på setra er dårlig, det jobbes iherdig med å skaffe penger til videre drift. Nordgardsetra er et viktig kulturminne i Vestfold, som fortjener å fortsette driften i nåværende form.

Vestfold Bygdekvinnelag og 4H Vestfold har i 2009 satt i gang prosjektet "Sunn Matglede". Dette er et prosjekt som jobber for å bedre matvanene, øke kunnskapen om sunn mat og mattradisjoner blant barn og unge i SFO og 4H klubber rundt i fylket vårt. Renate Bjørnsen Lindhovd startet som prosjektleder 1. mars.

4H hytta har i løpet av høsten kommet opp i Storås i Stokke. Dette blir et flott fylkesanlegg for 4H Vestfold med en sentral og god plassering. Her blir det mulighet for 4H klubber og andre å benytte seg av plassen. Offisiell åpning av plassen vil skje i løpet av februar 2010.

4H klubbene, fylkesstyret, VIGGA og de ansatte på kontoret kan se tilbake på et aktivt og godt 4H år.

E) Vestfold Forsøksring 2009

Styret i Vestfold Forsøksring har i 2009 bestått av: Ole R .Tala, Sem (styreleder), Jon Helgestad, Holmestrand (n.leder), Leiv Tore Haugen, Våle, Martin Kleppan, Re og Åge Petter Steinsett, Sandefjord. Ringen har i vekstsesongen 2009 hatt tre forsøksringledere, Jon Holmsen med administrativt ansvar, John Ingar Øverland og Siri Abrahamsen. Ringen hadde ved årskifte 439 medlemmer. Det har gjennom året vært stor aktivitet både på rådgivnings- og forsøksiden. Det er i 2009

blitt gjennomført 55 ulike typer forsøk i ringens regi. Bioforsk er den dominerende samarbeidspartneren om forsøk. Ringen har i 2009 hatt fokus på riktig bruk av husdyrgjødsel og på et møte på husdyrgjødsel på Gjennestad i april var de i alt 140 fremmøtte. Ringen har også vært med på 4 bondelagsmøter med tema hvordan redusere gjødselkostnadene blant annet gjennom riktig bruk av husdyrgjødsel.

F) Landbrukets HMS-tjeneste

Landbrukets HMS-tjeneste
• helse • miljø • sikkerhet •

Landbrukets HMS-tjeneste er landbrukets sin egen forebyggende HMS-tjeneste og har som mål å redusere antall ulykker og yrkeslidelser. Som medlem i Landbrukets HMS-tjeneste får du tilbud om personlig rådgiving og oppfølging av HMS på gården. Medlemmer får ekstra rabatt på landbruksforsikringspremien og hjelp til å oppfylle lovpålagte krav. Medlemstilslutningen er økende i Vestfold.

Regiongruppa i Vestfold har bestått av:

Leder:	Per Asbjørn Andvik, VB
	Vidar Andresen, VB
	Grim Meløe, BSL
	Henning Hegdahl, Bedriftshelsen
	Aslaug Øverland, HMS-rådgiver

Landbrukets HMS-tjeneste er knyttet til Bedriftshelsen AS i Larvik. HMS-rådgiveren har kontorsted i Bedriftshelsens filial på Borgeskogen. Ved årsskiftet var det 181 bruk som var medlemmer og 76 medlemmer med 2 på brukene i tillegg

Virksomheten i 2009:
Det har vær avholdt to møter i regiongruppa sist år. Saker som var oppe til behandling var: Helsekontroller, gårdsbesøk, gruppemøter, bistand for medlemmer i hjelpemiddelsaker, HMS-pris og medlemsverving.

Tema for gårdsbesøk er brannforebygging på egen gård. Hvert år rammes landbruket av tragiske branner. Både menneskeliv og dyreliv er i fare når "den røde hane" galer.
Som gårdbruker er man sin egen brannleder hvis det begynner å brenne på din gård. Ved forebyggende tiltak og tilgang på brannslokkingsutstyr, kan brannkatastrofer unngås.

Det er gjennomført 6 kurs i Praktisk HMS-arbeid.
Arbeidsmiljøloven setter krav til alle som driver næringsvirksomhet om opplæring i HMS. Landbrukets HMS-tjeneste har utviklet et grunnleggende kurs i praktisk HMS-arbeid.
Kurset består av tre deler:
Del 1 med lærer: Motivasjon, holdninger og HMS.
Del 2: 6 timer med E-læring.
Del 3 med lærer: gårdsvandring i gruppe.

Målet er kurset er å gjøre HMS enkelt, praktisk og nyttig for deltakeren. Det bygger på myndighetenes og KSL`s krav. Kurset er åpent for alle som jobber med praktisk landbruk.

G) GA-FA Vestfold

GA-FA Vestfold eller Gartnerinæringens fagsenter og forsøksring i Vestfold, som er det hele og fulle navnet, har som mål å fremme gartnerinæringen i Vestfold, gjennom forsøk, demonstrasjoner, kurs og annen virksomhet. I tillegg er produksjonsveiledning en meget viktig del av aktiviteten. GA-FA har kontor i nabohuset til Bondelaget på Grønt Fagsenter på Gjennestadtunet, sammen med flere andre forsøksringer.

GA-FA har 108 medlemmer, hvorav 20 er delmedlemmer fra Vestfold forsøksring, pluss 15 støttemedlemmer. Vi arrangerer ulike kurs i tillegg til fagmøter, gartnerivandringer og markvandringer. Gartnerdagene, som er en utstilling av teknisk utstyr og driftsmidler for gartnerinæringen, er et årlig arrangement og trekker mange utstillere og besøkende. Dette er et samarbeid mellom Gjennestad Gartnerskole og GA-FA. Medlemsbladet "Grønnsaker", er sendt ut i 11 nummer i 2009, dette er et samarbeid med Lier og omegn forsøksring og sendes ut til grønnsaksmedlemmene. I tillegg er veksthusdelen av GA-FA med på et samarbeid med Veksthusringen om et felles medlemsskriv som heter "Nytt fra Veksthusringen", som ble sendt ut med 11 nummer i 2009. I tillegg lager vi sortsliste, plantevernplan og forsøksmelding.

Styret har i år 2009 bestått av:

Ernst Skalleberg, Stokke	Styreleder
Erik Stampe, Sande	Nestleder
Anne Kari Hedlund, Larvik	Styremedlem
Anders Bærland, Andebu	Styremedlem
Øyvind Tretteteig, Sandefjord	Styremedlem
Kari Mette Holm	Representant for FMLA Vestfold
Møyfrid Sørestad	Representant for Gjennestad Gartnerskole

Ansatte:

Lars-Arne Høgetveit	Rådgiver friland
Torgeir Tajet	Rådgiver friland
Eli Ronglan	Rådgiver veksthus
Anders Sand	Rådgiver veksthus (innleid)
Marianne Strøm	Rådgiver veksthus og daglig leder

H) Vestfold Landbrukstjenester BA

Vestfold Landbrukstjenester BA har nå holdt til på Grønt Fagsenter i 4 år og er blitt godt kjent i miljøet. De fleste medlemmer finner oss her og ellers på telefon.

Siden 01.01.2008 har vi hatt ansvaret for landbruksvikarordningen i Vestfold. Vi har stort sett hatt 1,5 stilling besatt, siste året 1,80%, mens vi er tildelt 5 stillinger i Vestfold.
Det er vanskelig å finne kvalifiserte folk til flere enn 2 stillinger, men vi har vært veldig fornøyd med de som er ansatt. Hadde 2 jenter inne på prøve, men de sluttet ganske fort. Det har vært mange sykmeldte dette året så landbruksvikarene har hatt nok å gjøre. Litt verre er det å sysselsette flere ved ferie/fritids-oppdrag.

I administrasjonen har det gått litt på sparebluss dette året, da vår ene medarbeider ansatt i 80% stilling har vært sykmeldt siden 2.mars. Daglig leder var derfor alene i flere måneder, bare med litt sporadisk hjelp.
Fra 1.august begynte Gerd Iren Tala i 60% stilling, og hun overtar som daglig leder fra 1.januar 2010 for da slutter Inger Marie Bettum etter oppnådd pensjonsalder.
Ellers så har vi hatt en omsetning på nesten 13,5 mill. og sendt ut over 300 lønns-og trekk-oppgaver. Det er fortsatt en del som lønner gjennom oss, sjøl om det er mange som slutter med husdyrproduksjon i Vestfold.
Utlønning av utenlandsk arbeidskraft har økt betydelig både til jordbruk og annen virksomhet.
Vi beklager at vi ikke har fått gitt ut en ny maskinkatalog dette året, men p.g.a. dårlig bemanning har det ikke latt seg gjøre. Den er for øvrig under arbeid nå, og vil bli sendt ut til våre medlemmer før våronna.

Styret har i 2009 bestått av:

Harald Lie, Våle	leder
Thrine H. Rastad, Sandefjord	nestleder
Tor Anton Stensholt, Lardal	styremedlem
Lars Kristian Rustan, Våle	styremedlem
Magnus Heian, Våle	ansattes representant

I) Norsk Landbruksrådgivning Østafjells 2009

NLR Østafjells er en ny rådgivingsenhet fra 01.01.2009 som ble dannet ved en sammenslutning av fem forsøksringer: Hallingdal Forsøksring, Numedal Forsøksring, Fabio Forsøksring, Buskerud Forsøksring og Forsøksringen Telemark. Det geografiske arbeidsområdet til rådgivingsenheten er Buskerud, Telemark, Vestfold og Akershus vest for Oslo. Organisasjonen har 21 ansatte fordelt på ni ulike kontorsteder; Åmot i Vinje, Tinn, Gvarv og Skien i Telemark, Åmot i Modum, Rollag, Rødberg og Gol i Buskerud og Stokke (Grønt Fagsenter) i Vestfold. Medlemstallet ved utgangen av 2009 er ca 1500.

Basis i virksomheten er rådgiving i planteproduksjon, og det er relativt stor bredde i rådgivningstilbudet, med korn, grovfôr, frukt og bær som de fagområdene der det er størst aktivitet. Det er noe aktivitet også på grønnsaker, engfrø og potet. Både økologisk og konvensjonell produksjon dekkes opp innenfor alle de nevnte produksjonene, med spesielt gode ressurser på økologisk korn og grønnsaker. Det drives et utstrakt utviklingsarbeid innenfor ulike deler av planteproduksjonen gjennom et variert og omfattende utvalg av prosjekter.

I tillegg til den tradisjonelle virksomheten til forsøksringene innenfor planteproduksjon, har NLR Østafjells rådgivings- og prosjektaktivitet på en rekke andre fagområder, som gårdsbasert reiseliv, innlandsfiske, vilt- og naturforvaltning, kulturlandskapspleie og bygde- og næringsutvikling. Fra 2010 vil det bli gitt tilbud om bygningsteknisk rådgiving og planlegging ved at denne tjenesten er overført fra Fylkesmannen i Vestfold til NLR Østafjells. Dette tilbudet vil bli gitt med basis i Vestfold, men skal være tilgjengelig i hele

regionen og uavhengig av medlemskap. Det vil også bli bygget opp et tilsvarende tilbud om økonomisk rådgiving og planlegging, med til sammen tre rådgivere, hvorav en vil bli plassert i Vestfold.

Styret i NLR Østafjells består i 2009 av Hans Ellef Wettre (leder, fra Asker), Dag Lislien (nestleder, fra Rollag), Håkon Tørrestad (fra Sandefjord), Anne Berte Lerberg (fra Hønefoss), Gunnar Hagen (fra Ulefoss), Åse Liv Hamarsbøen (fra Geilo) og Olav Traaen (ansattes representant).

Kontoret i Vestfold er samlokalisert med de øvrige rådgivingsenhetene i Grønt Fagsenter, og var i 2009 bemannet med to rådgivere; Silja Valand (med økologisk korndyrking som arbeidsområde) og Thomas Holz (med økologisk grønnsaksdyrking som arbeidsområde). Fra august 2010 skal også Kjell Tangen (bygningsplanlegger) og Arne Nøkland (økonomirådgiver) ha kontor her.

Dersom man ønsker mer informasjon, anbefales www.nlro.no som et godt utgangspunkt. Der finnes nødvendig kontaktinformasjon, en del fagstoff og oppdatert oversikt over arrangementer m.m.